

Конвенција о заштити и унапређењу разноликости културних израза

Генерална конференција Организације Уједињених нација за образовање, науку и културу која се састала у Паризу од 3. до 21. октобра 2005. године на свом тридесет трећем заседању,

потврђујући да је културна разноликост својствена човечанству,

свесна да културна разноликост обликује заједничко наслеђе човечанства и да је треба неговати и чувати за добробит свих,

свесна да културна разноликост ствара богат и разноврстан свет, повећавајући могућности избора и негујући људске способности и вредности, и да стога представља главни покретач одрживог развоја заједница, народа и нација,

подсећајући да је културна разноликост, која доживљава процват у оквиру демократије, толеранције, социјалне правде и узајамног поштовања међу народима и културама, неопходна за мир и безбедност на локалном, државном и међународном нивоу,

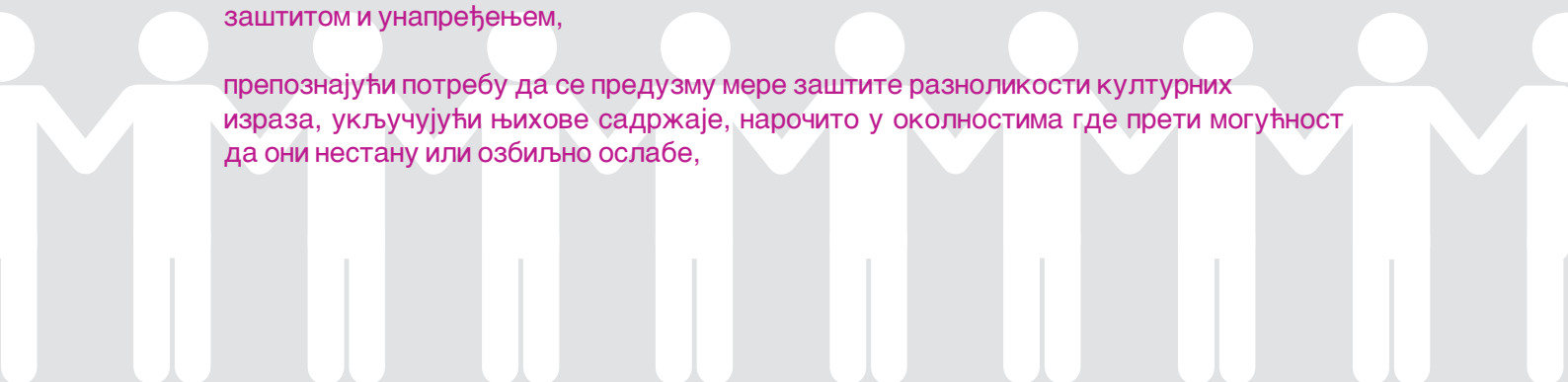
величајући значај културне разноликости за пуно остварење људских права и основних слобода прокламованих у Универзалној декларацији о људским правима и другим универзално признатим документима,

наглашавајући потребу укључивања културе као стратешког елемента у државне и међународне развојне политике, као и у међународну сарадњу у области развоја, узимајући у обзир и Миленијумску декларацију Уједињених нација (2000) са посебним нагласком на смањење сиромаштва,

увиђајући да култура поприма различите облике у времену и простору и да је та разноликост отелотворена у јединствености и мноштву идентитета и културних израза друштава и заједница који сачињавају човечанство,

препознајући важност традиционалних знања као извора нематеријалног и материјалног богатства, а посебно системе знања аутохтоних народа и њиховог позитивног доприноса одрживом развоју, као и потребу за њиховом адекватном заштитом и унапређењем,

препознајући потребу да се предузму мере заштите разноликости културних израза, укључујући њихове садржаје, нарочито у околностима где прети могућност да они нестану или озбиљно ослабе,

наглашавајући важност културе за друштвену кохезију уопште, а посебно њен потенцијал за унапређење положаја и улоге жена у друштву,

свесна да се културна разноликост учвршћује слободним протоком идеја, и да се обогаћује сталном разменом и интеракцијом међу културама,

поново потврђујући да слобода мишљења, изражавања и информисања, као и разноликост медија, омогућавају процват културних израза у оквиру друштава,

препознајући да разноликост културних израза, укључујући традиционалне културне изразе, јесте значајан фактор који дозвољава појединцима и народима да изразе и поделе са другима своје идеје и вредности, подсећајући да је језичка разноликост темељни чинилац културне разноликости, и реafirмишући кључну улогу образовања у заштити и унапређењу културних израза,

узимајући у обзир важност виталности култура, посебно за особе које припадају мањинама и аутохтоним народима, која се манифестује у њиховој слободи стварања, дифузије и дистрибуције традиционалних културних израза, као и такав начин приступа који би фаворизовао њихов сопствени развој,

наглашавајући виталну улогу културне интеракције и стваралаштва, које поткрепљују и обнављају културне изразе, и јачају улогу оних који раде на развоју културе у сврху општег друштвеног напретка,

препознајући важност права на интелектуалну својину ради подршке онима који учествују у културном стваралаштву,

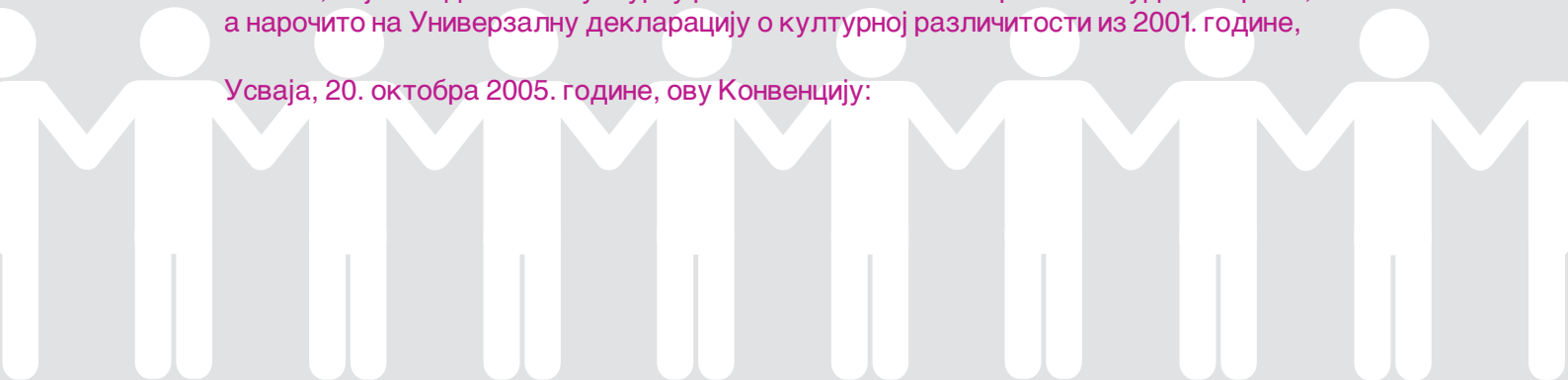
уверене да културне активности, добра и услуге имају двоструку природу, како економску тако и културну, пошто су носиоци идентитета, вредности и значења, и да се не смеју третирати као да имају једино комерцијалну вредност,

напомињући да процеси глобализације, олакшани брзим развојем информационих и комуникационих технологија, стварају повољне услове за развијенију интеракцију међу културама и да, такође, представљају изазов за културну разноликост, нарочито у погледу опасности стварања неравнотеже између богатих и сиромашних земаља,

свесна да је Унеску додељен посебан мандат да осигура поштовање разноликости култура и препоручи такве међународне споразуме какви би могли бити неопходни за унапређење слободног протока идеја путем речи и слике,

позивајући се на располагање међународним инструментима, усвојеним од стране Унеска, који се односе на културну разноликост и на остваривање људских права, а нарочито на Универзалну декларацију о културној различитости из 2001. године,

Усваја, 20. октобра 2005. године, ову Конвенцију:

I Циљеви и водећа начела

Члан 1 Циљеви

Циљеви ове Конвенције јесу да:

- (а) заштити и унапреди разноликост културних израза;
- (б) створи услове за напредак и слободну интеракцију култура на узајамно користан начин;
- (в) подстакне дијалог међу културама ради обезбеђивања интензивније и уравнотеженије културне размене у свету у прилог поштовања међу културама и културе мира;
- (г) негује интеркултуралност ради развоја културне интеракције у духу изградње мостова међу народима;
- (д) унапређује поштовање разноликости културних израза и ширење свести о њеној вредности на локалном, државном и међународном нивоу;
- (ђ) изнова потврди важност повезаности културе и развоја у свим земљама, нарочито у земљама у развоју, и да охрабрује напоре предузете на државном и међународном плану ради препознавања истинске вредности те повезаности;
- (е) ода признање посебној улози културних делатности, добара и услуга као носиоцима идентитета, вредности и смисла;
- (ж) изнова потврди суверено право држава да се придржавају, усвајају и спроводе политике и мере које сматрају прикладним за заштиту и промоцију разноликости културних израза на својим територијама;
- (з) ојача међународну сарадњу и солидарност у духу партнерства, нарочито зарад увећања способности земаља у развоју у погледу заштите и промовисања разноликости културних израза.

Члан 2 И Општа начела

1. Начело поштовања људских права и основних слобода

Културна разноликост може бити заштићена и унапређена само уколико су загарантована људска права и основне слободе, као што су слобода изражавања, информисања и размене информација, као и могућност да појединци бирају одговарајуће културне изразе. Нико се не може позивати на одредбе ове Конвенције да би кршио или ограничавао људска права и основне слободе одређене у Универзалној декларацији о људским правима или загарантоване међународним правом.

2. Начело суверенитета

У складу са Повељом Уједињених нација и принципима међународног права, државе имају суверено право да усвајају мере и политику за заштиту и унапређење разноликости културних израза на својој територији.

3. Начело једнаког достојанства и поштовања свих култура

Заштита и унапређење разноликости културних израза претпостављају признавање једнаког достојанства и поштовања свих култура, укључујући и оне које припадају мањинама и аутохтоним народима.

4. Начело међународне солидарности и сарадње

Међународна сарадња и солидарност треба да буду усмерене на пружање могућности свим земљама, а посебно земљама у развоју, да стварају и јачају своја средства културног израза, укључујући ту и њихове културне индустрије, било да су у зачетку или су већ утемељене, на локалном, националном и међународном нивоу.

5. Начело комплементарности економских и културних аспеката развоја

Будући да је култура један од основних покретача развоја, културни аспекти развоја једнако су важни колико и економски, у којима појединци и народи имају основно право да учествују и уживају.

6. Начело одрживог развоја

Културна разноликост је велико богатство за појединце и друштва. Заштита, промоција и одржавање културне различитости суштински су услов одрживог развоја у корист садашњих и будућих генерација.

7. Начело равноправног приступа

Равномеран приступ богатом и разноликом низу културних израза из целог света и приступ култура средствима изражавања и дифузији, чине важне елементе у вредновању културне разноликости и подстицању на међусобно разумевање.

8. Начело отворености и равнотеже

Када државе усвајају мере да би помогле разноликост културних израза, треба да настоје да, на одговарајући начин, унапреде отвореност према другим културама света и да осигурају да ове мере буду усмерене на циљеве постављене овом Конвенцијом.

II Подручје примене

Члан 3 Подручје примене

Ова Конвенција ће се односити на политику и мере које усвајају Стране потписнице, а односе се на заштиту и промоцију разноликости културних израза.

III Дефиниције

Члан 4 Дефиниције

За потребе ове Конвенције подразумева се да израз:

1. Културна разноликост

Културна разноликост обухвата мноштво начина на које културе група и друштва налазе свој израз. Ови изрази се преносе унутар и између група и друштава.

Културна разноликост се манифестује не само кроз различите начине којима се културно наслеђе човечанства изражава, увећава и преноси као разноликост културних израза, већ и кроз различите начине уметничког стваралаштва, продукције, дифузије и дистрибуције и уживања у културним изразима, без обзира на коришћена средства и технологије.

2. Културни садржај

Културни садржај се односи на симболично значење, уметничку димензију и културне вредности које произлазе из или изражавају културне идентитете.

3. Културни изрази

Културни изрази су они изрази који су резултат креативности појединаца, група и друштава и који имају културни садржај.

4. Културне делатности, добра и услуге

Културне делатности, добра и услуге обухвата оне делатности, добра и услуге које, онда када се сматра да имају одређени квалитет, употребу или сврху, садрже или преносе културне изразе, без обзира на комерцијалну вредност коју могу да имају. Културне делатности могу да буду саме по себи циљ, или могу да допринесе производњи културних добара и услуга.

5. Културне индустрије

Културне индустрије подразумева индустрије које производе и дистрибуирају културна добра и услуге како је дефинисано у горенаведеном параграфу 4.

6. Културна политика и мере

Културна политика и мере подразумева оне политике и мере које су у вези с културом, било на локалном, националном, регионалном или међународном нивоу, које су усредсређене на културу као такву, или им је намена да утичу на културне изразе појединаца, група или друштава, укључујући стварање, продукцију, дистрибуцију, дифузију и приступ културним делатностима, добрима и услугама.

7. Заштита

Заштита подразумева усвајање мера које имају за циљ очување, обезбеђивање и промоцију разноликости културних израза.

Заштитити значи применити такве мере.

8. Интеркултуралност

Интеркултуралност се односи на постојање и равноправну интеракцију различитих култура, као и на могућност стварања заједничких, али не јединствених културних израза, кроз дијалог и узајамно поштовање.

IV Права и обавезе Страна потписница

Члан 5 Опште правило које се односи на права и обавезе

1. Стране потписнице, у складу с Повељом Уједињених нација, начелима међународног права и универзално признатим инструментима из области људских права, поново потврђују своје суверено право да формулишу и спроводе своју културну политику, да усвајају мере за заштиту и унапређење разноликости културних израза, и да јачају међународну сарадњу ради остварења циљева ове Конвенције.

2. Када Страна потписница спроводи културну политику и мере за заштиту и унапређење разноликости културних израза на својој територији, њена политика и мере морају бити у складу са одредбама ове Конвенције.

Члан 6 Права Страна потписница на националном нивоу

1. У оквиру својих културних политика и мера, како је дефинисано у члану 4. параграф 6, и узимајући у обзир сопствене потребе и специфичне околности, свака Страна потписница може да усвоји мере намењене заштити и унапређењу разноликости културних израза на својој територији.

2. Те мере могу да обухвате следеће:

- (a) регулаторне мере чији је циљ заштита и унапређење разноликости културних израза;
- (b) мере које, на прикладан начин, пружају могућност домаћим културним делатностима, добрима и услугама, међу свима онима које постоје на државној територији, за стварање, продукцију, дифузију, дистрибуцију и уживање у њима, укључујући и одредбе које се односе на језик који се користи за такве делатности, добра и услуге;
- (b) мере чији је циљ да обезбеде ефективан приступ средствима продукције, дифузије и дистрибуције културних делатности, добара и услуга независним домаћим културним индустријама и активностима цивилног друштва;
- (г) мере чији је циљ обезбеђивање јавног финансирања;
- (д) мере чији је циљ да подстакну непрофитне организације, јавне и приватне институције, уметнике и припаднике других професија на пољу културе, да развијају и унапређују слободну размену и проток идеја и културних израза, као и културних делатности, добара и услуга, и да стимулишу стваралачки и предузетнички дух у својим активностима ;
- (ђ) мере чији је циљ да успоставе и подрже, на прикладан начин, институције од јавног значаја;
- (e) мере чији је циљ да подстакну и подрже уметнике, као и све учеснике у процесу стварања културних израза;
- (ж) мере чији је циљ да подстичу разноликост медија, укључујући ту и разноликост унутар јавног радиодифузног сервиса.

Члан 7 Мере за унапређење културних израза

1. Стране потписнице ће улагати напоре да на својој територији створе окружење које подстиче појединце и друштвене групе:

- (a) на стварање, продукцију, дифузију и дистрибуцију, те да имају приступ сопственим културним изразима, посвећујући дужну пажњу посебним околностима и потребама жена и различитих друштвених група, укључујући и ту и особе које припадају мањинама, као и аутохтоне народе;
- (б) да имају приступ разноликим културним изразима са своје територије, као и територија других земаља;

2. Стране потписнице ће такође настојати да препознају важност доприноса уметника и свих оних који су укључени у стваралачке процесе, културних заједница и организација које подржавају њихов рад, као и њихову кључну улогу у неговању разноликости културних израза.

Члан 8 Мере за заштиту културних израза

1. Не доводећи у питање одредбе члана 5. и 6, Страна потписница може да утврди постојање посебних ситуација у којима су културни изрази на њеној територији изложени ризику од нестајања, односно да су озбиљно угрожени, или их је из неког другог разлога потребно хитно обезбедити.
2. Стране потписнице могу предузети све одговарајуће мере да заштите и очувају културне изразе у ситуацијама описаним у параграфу 1. у складу с одредбама ове Конвенције.
3. Стране потписнице ће подносити извештај Међувладином комитету из члана 23. о свим мерама које су предузете да би се задовољила хитност ситуације, а Комитет може да на основу тога да одговарајуће препоруке.

Члан 9 Размена информација и транспарентност

Стране потписнице ће :

- (a) сваке четири године, у својим извештајима Унеску, пружати одговарајуће информације о предузетим мерама за заштиту и унапређење разноликости културних израза на својој територији и на међународном нивоу;
- (b) одредити контакт тачку за размену информација које се односе на ову Конвенцију;
- (v) заједно делити и размењивати информације које се односе на заштиту и унапређење разноликости културних израза.

Члан 10 Образовање и подизање свести јавности

Стране потписнице ће:

- (a) подстицати и унапређивати разумевање о значају заштите и унапређења разноликости културних израза, нарочито путем програма образовања и подизања свести јавности;
- (b) сарађивати са другим Странама потписницама, међународним и регионалним организацијама ради постизања циља из овог члана;

- (в) настојати да подстакну стваралаштво и ојачају производне капацитете установљавањем програма образовања, обуке и размене у области културних индустрија. Ове мере треба да буду спроведене на начин који нема негативан утицај на традиционалне облике стварања.

Члан 11 Учешће цивилног друштва

Стране потписнице признају кључну улогу цивилног друштва у заштити и унапређењу разноликости културних израза. Стране потписнице ће подстицати активно учешће цивилног друштва у својим напорима да остваре циљеве ове Конвенције.

Члан 12 Унапређење међународне сарадње

Стране потписнице настојаће да ојачају своју билатералну, регионалну и међународну сарадњу ради стварања услова који су погодни за унапређење разноликости културних израза, посебно водећи рачуна о ситуацијама поменутим у члану 8. и 17, нарочито ради:

- (а) олакшавања међусобног дијалога о културној политици;
- (б) унапређења стратешких капацитета и капацитета управе јавног сектора у институцијама културе од јавног значаја, кроз стручну и међународну културну размену и узајамно коришћење примера најбоље праксе;
- (в) јачања партнерства с цивилним друштвом, невладиним организацијама и приватним сектором, и сарадње међу њима, у циљу подршке и унапређења разноликости културних израза;
- (г) промовисања употребе нових технологија и подстицања партнерства ради унапређења размене и коришћења информација и разумевања културе и неговања разноликости културних израза;
- (д) подстицања закључивања уговора о копродукцији и кодистрибуцији.

Члан 13 Укључивање културе у одрживи развој

Стране потписнице настојаће да укључе културу у своју развојну политику на свим нивоима, у циљу стварања погодних услова за одрживи развој, и у склопу тога, неговати аспекте везане за заштиту и унапређење разноликости културних израза.

Члан 14 Сарадња у циљу развоја

Стране потписнице обавезују се да подрже сарадњу у циљу одрживог развоја и смањења сиромаштва, посебно у односу на специфичне потребе

земаља у развоју, у циљу развијања динамичног културног сектора, између осталог следећим средствима:

- (а) јачањем културних индустрија у земаљама у развоју путем:
 - стварања и јачања капацитета културне продукције и дистрибуције у земаљама у развоју;
 - олакшавања ширег приступа светском тржишту и међународним дистрибуционим мрежама, њиховим културним делатностима, добрима и услугама;
 - омогућавања стварања одрживог локалног и регионалног тржишта;
 - усвајања, кад год је то могуће, прикладних мера у развијеним земаљама у циљу повећања доступности њихове територије за културне делатности, добра и услуге земаља у развоју;
 - пружања подршке стваралачком раду и олакшавања, што је могуће веће, мобилности уметника из земаља у развоју;
 - подстицања одговарајуће сарадње међу развијеним земаљама и земаљама у развоју, нарочито у области музике и филма;
- (б) подизањем капацитета путем размене информација, искустава и стручних знања, обучавањем људских ресурса у јавном и приватном сектору у земаљама у развоју, нарочито путем ширења стратешких капацитета и капацитета управе, развојем и спровођењем у дело културне политике, унапређењем и ширењем културних израза, развојем средњих, малих и микро предузећа, коришћењем технологија, као и развојем и преношењем вештина;
- (в) увођењем одговарајућих стимулативних мера за трансфер технологија, знања и искуства, нарочито у домену културних индустрија и предузетништва;
- (г) финансијском подршком путем:
 - оснивања Међународног фонда за културну разноликост, како је предвиђено у члану 18;
 - обезбеђивања званичне развојне помоћи, према потреби, укључујући и техничку помоћ, ради подстицања и подршке стваралаштву;
 - других облика финансијске помоћи, као што су нискокаматни кредити, бесповратна помоћ и други механизми финансирања.

Члан 15 Договори о сарадњи

Стране потписнице ће подстицати развој партнерстава између и унутар јавног и приватног сектора и непрофитних организација, у циљу сарадње са земаљама у развоју и ради јачања њихових капацитета за заштиту и унапређење разноликости културних израза. На темељу конкретних потреба земаља у развоју, ова иновативна партнерства ставиће акценат на даљи развој инфраструктуре, људских ресурса и политика, као и на размену културних делатности, добара и услуга.

Члан 16 Повлашћени третман за земље у развоју

Развијене земље ће олакшати културну размену са земљама у развоју одобравајући, кроз одговарајуће институционалне и правне оквире, повлашћени третман уметницима и другим стручњацима и запосленима у области културе, као и за културна добра и услуге из земаља у развоју.

Члан 17 Међународна сарадња у ситуацијама озбиљне угрожености културних израза

Стране потписнице сарађиваће у узајамном пружању помоћи, а посебно земљама у развоју, у ситуацијама поменутих у члану 8.

Члан 18 Међународни фонд за културну разноликост

1. Овим се оснива Међународни фонд за културну разноликост, у даљем тексту Фонд .
2. Фонд се састоји од повереничких фондова успостављених у складу са Финансијским прописима Унеска.
3. Средства Фонда чине:
 - (а) добровољни прилози Страна потписница;
 - (б) за ту сврху опредељена средства од стране Генералне конференције Унеска;
 - (в) прилози, поклони или легати других држава, организација и програма у систему Организације Уједињених нација, других регионалних или међународних организација и јавних или приватних тела, организација или појединаца;
 - (г) све камате на средства Фонда;
 - (д) средства добијена прикупљањем прихода и финансијска добит од манифестација организованих у корист Фонда;
 - (ђ) сва остала средства одобрена правилником Фонда.
4. О коришћењу средстава Фонда одлучује Међувладин комитет на основу смерница утврђених на Конференцији Страна потписница наведених у члану 22.
5. Међувладин комитет може да прихвати прилоге и друге облике помоћи, за опште или посебне намене, који се односе на јасно дефинисане пројекте, под условом да је дао одобрење за те пројекте.
6. Прилози Фонду не смеју бити условљени никаквим политичким, економским или било каквим другим условима који нису у складу са циљевима ове Конвенције.

7. Стране потписнице настојаће да добровољне прилоге дају редовно у циљу примене ове Конвенције.

Члан 19 Размена, анализа и ширење информација

1. Стране потписнице сагласне су да размењују информације и стручна знања која се односе на прикупљање података и статистику везану за културне изразе, као и на проналажење најбољих примера из праксе за њихову заштиту и унапређење.

2. Унеско ће олакшавати, путем постојећих механизма у Секретаријату, прикупљање, анализу и ширење свих релевантних информација, статистика и најбољих примера из праксе.

3. Такође, Унеско ће оформити и ажурирати базу података о различитим секторима и владиним, приватним и непрофитним организацијама које делују у овом домену.

4. У циљу олакшања прикупљања података, Унеско ће посебну пажњу посветити јачању капацитета и стручних знања Страна потписница које поднесу захтев за помоћ у тој области.

5. Прикупљене информације, утврђене у овом члану, биће допуна информацијама које се прикупљају у складу са одредбама члана 9.

V Однос према другим инструментима

Члан 20 Однос према другим уговорима: међусобна подршка, комплементарност и неподређивање

1. Стране потписнице прихватају да у доброј вољи испуњавају обавезе према овој Конвенцији и свим другим уговорима чији су потписник. Сходно томе, без подређивања ове Конвенције било ком другом споразуму:

- (a) Стране потписнице ће обезбеђивати међусобну подршку између ове Конвенције и других уговора чији су потписник; и
- (b) Стране потписнице, приликом тумачења и примене других уговора чији су потписник или преузимања других међународних обавеза, узеће у обзир релевантне одредбе ове Конвенције.

2. Ништа из ове Конвенције не може бити протумачено на начин који би изменио права и обавезе Страна потписница према било којем другом уговору чији су потписник.

Члан 21 Међународне консултације и координација

Стране потписнице обавезују се да промовишу циљеве и начела ове Конвенције на другим међународним форумима. У том циљу, Стране потписнице ће се међусобно консултовати, уколико за то има потребе, имајући у виду ове циљеве и начела.

VI Органи Конвенције

Члан 22 Скупштина Страна потписница

1. Овим се установљује Скупштина Страна потписница. Скупштина Страна потписница је врховни пленарни орган ове Конвенције.
2. Скупштина Страна потписница састаје се на редовној седници сваке две године, уколико је могуће у временском оквиру када заседа и Генерална конференција Унеска. Она се може састати и на ванредној седници уколико је тако одлучено или уколико је за то поднет захтев Међувладином комитету од стране најмање једне трећине Страна потписница.
3. Скупштина Страна потписница усвојиће сопствени пословник.
4. Функције Скупштине Страна потписница, између осталог јесу да:
 - (а) бира чланове Међувладиног комитета;
 - (б) прима и разматра извештаје Страна потписница о Конвенцији које им проследи Међувладин комитет;
 - (в) одобрава оперативне смернице припремљене на њен захтев од стране Међувладиног комитета;
 - (г) предузме било коју другу меру, коју сматра неопходном, да би се унапредили циљеви ове Конвенције.

Члан 23 Међувладин комитет

1. У оквиру Унеска оснива се Међувладин комитет за заштиту и унапређење разноликости културних израза, у даљем тексту Међувладин комитет. Њега чине представници осамнаест држава Страна потписница Конвенције, изабраних на период од четири године од стране Конференције Страна потписница, од тренутка кад ова Конвенција ступи на снагу према члану 29.
2. Међувладин комитет састаје се једном годишње.

3. Међувладин комитет ради под надлежношћу и у складу са директивама Конференције Страна потписница и њој одговара за свој рад.

4. Број чланова Међувладиног комитета повећава се када број Страна потписница Конвенције достигне педесет.

5. Избор чланова Међувладиног комитета заснива се на принципима уједначене географске заступљености, као и на принципу ротације.

6. Не доводећи у питање друге дужности које су на њега пренете овом Конвенцијом, функције Међувладиног комитета јесу да:

- (а) унапређује циљеве ове Конвенције и да подстиче и прати њено спровођење;
- (б) припрема и подноси на одобрење Скупштини Страна потписница, на њен захтев, оперативне смернице за спровођење и примену одредаба ове Конвенције;
- (в) Скупштини Страна потписница прослеђује извештаје Страна потписница о Конвенцији, заједно са својим коментарима и кратким приказом њихових садржаја;
- (г) даје одговарајуће препоруке које треба прихватити у ситуацијама које су предочиле Стране потписнице Конвенције у складу са релевантним одредбама Конвенције, а посебно члана 8;
- (д) установи процедуре и друге механизме консултација ради представљања циљева и начела ове Конвенције на другим међународним форумима;
- (ђ) обавља све друге задатке које затражи Скупштина Страна потписница.

7. Међувладин комитет, у складу са својим пословником, може у сваком тренутку да позове јавне или приватне организације или физичка лица да присуствују његовим састанцима, ради консултација о одређеним питањима.

8. Међувладин комитет припрема и подноси Скупштини Страна потписница, на одобрење, сопствени пословник.

Члан 24 Секретаријат Унеска

1. Органима Конвенције помаже Секретаријат Унеска

2. Секретаријат припрема документацију за Скупштину Страна потписница и Међувладин комитет, као и дневни ред њихових састанака, пружа помоћ и подноси извештај о спровођењу њихових одлука.

VII Завршне одредбе

Члан 25 Решавање спорова

1. У случају спора између Страна потписница ове Конвенције у погледу тумачења или примене Конвенције, Стране потписнице настојаће да пронађу решење путем преговора.
2. Уколико заинтересоване Стране потписнице не могу да постигну договор путем преговора, оне заједно могу да потраже помоћ или захтевају посредовање треће стране.
3. Уколико није било адекватне помоћи или посредовања, или се решење не пронађе путем преговора, помоћи или посредовања, Страна потписница може да прибегне мирењу у складу с поступком утврђеним у Анексу ове Конвенције. Стране потписнице ће у доброј вољи размотрити предлог који Комисија за мирење да у циљу решавања спора.
4. Свака Страна потписница може, у моменту потврђивања, прихватања, одобрења или приступања, да изјави да не признаје горе предвиђени поступак мирења. Свака Страна потписница која је дала такву изјаву може у сваком тренутку да повуче ту изјаву обавештењем упућеним Генералном директору Унеска.

Члан 26 Потврђивање, прихватање, одобрење или приступање од стране држава чланица

1. Ова Конвенција подлеже потврђивању, прихватању, одобрењу или приступању од стране држава чланица Унеска, у складу с њиховим властитим уставним поступцима.
2. Инструменти потврђивања, прихватања, одобрења или приступања депонују се код Генералног директора Унеска.

Члан 27 Приступање

1. Ова Конвенција отворена је за приступање свим државама које нису чланице Унеска, али су чланице Уједињених нација или неке од њених специјализованих агенција, а које Генерална конференција Унеска позове да јој приступе.
2. Ова Конвенција такође је отворена за приступање и територијама које уживају потпуну унутрашњу аутономију, признату као такву од стране Уједињених нација, а које нису достигле пуну независност у складу с Резолуцијом Генералне скупштине бр. 1514 (XV) и које имају надлежност по свим питањима која уређује ова Конвенција,

укључујући ту и надлежност да приступе уговорима (споразумима) у погледу таквих питања.

3. Следеће одредбе односе се на регионалне организације за економске интеграције:

- (а) Ова Конвенција такође је отворена за приступање свакој регионалној организацији за економске интеграције, која ће, осим као што је даље наведено, бити у потпуности везана одредбама Конвенције, на исти начин као и државе Стране потписнице;
- (б) У случају да је једна или више држава чланица такве организације истовремено и Страна потписница ове Конвенције, та организација и та држава чланица или државе чланице одлучују о својој одговорности за извршење својих обавеза према овој Конвенцији. Та подела одговорности ступа на снагу по обављању поступка нотификације, описаног у под-параграфу (ц). Та организација и те државе чланице нису овлашћене да истовремено остварују права према овој Конвенцији. Поред тога, Организација регионалне економске интеграције, по питањима унутар своје надлежности, остварује своје право гласа бројем гласова једнаким броју својих држава чланица које су Стране потписнице ове Конвенције. Таква организација неће користити своје право да гласа ако било која од њених држава чланица искористи то своје право, и обрнуто;
- (в) Организација регионалне економске интеграције, и њена држава чланица или државе чланице које су се сагласиле с поделом одговорности, као што је предвиђено у под-параграфу (б), обавестиће Стране потписнице о било којој тако предложеној подели одговорности, на следећи начин:
 - (I) у свом документу о приступању, та ће организација прецизно назначити поделу својих одговорности у погледу питања која уређује ова Конвенција;
 - (II) у случају накнадних измена њихових властитих одговорности, Организација регионалне економске интеграције обавестиће депозитара о свакој тако предложеној измени; депозитар ће са своје стране обавестити Стране потписнице о таквој измени;
- (г) Сматра се да су државе чланице неке Организације регионалне економске интеграције, које постану Стране потписнице ове Конвенције, задржале надлежност над свим питањима у погледу којих депозитару није јасно назначен или саопштен пренос надлежности на организацију;
- (д) Организација регионалне економске интеграције означава

организацију коју чине суверене државе, чланице Организације Уједињених нација или било које од њених специјализованих агенција, на коју су те државе пренеле надлежност у погледу питања која уређује ова Конвенција и која је према томе овлашћена да, у складу са својим интерним процедурама, постане њена Страна потписница.

4. Документ о приступању депонује се код Генералног директора Унеска.

Члан 28 Контакт тачка

Након што постану Стране потписнице ове Конвенције, свака Страна потписница одређује контакт тачку, као што је наведено у члану 9.

Члан 29 Ступање на снагу

1. Ова Конвенција ступа на снагу три месеца од датума депоновања тридесетог документа о потврђивању, прихватању, одобрењу или приступању, али само у односу на оне државе или Организације регионалне економске интеграције које су депоновале властита документа о потврђивању, прихватању, одобрењу или приступању до тог датума или раније. Она ступа на снагу, у односу на сваку Страну потписницу, три месеца након депоновања свог документа о потврђивању, прихватању, одобрењу или приступању.

2. За сврху овог члана, ниједан документ депонован од стране регионалне организације за економске интеграције не сме бити посматран као додаток документима који су већ депоновани од стране држава чланица те организације.

Члан 30 Савезна и неунитарна уставна уређења

Препознајући да међународни споразуми подједнако обавезују Стране потписнице независно од њихових уставних уређења, следеће одредбе односе се на Стране потписнице које имају савезно или неунитарно уставно уређење:

- (а) у погледу одредаба ове Конвенције чија примена спада под правну јурисдикцију савезне или централне законодавне власти, обавезе савезне или централне владе биће исте као и за оне Стране потписнице које нису савезне државе;
- (б) у погледу одредаба ове Конвенције чија примена потпада под јурисдикцију сваке од конститутивних јединица као што су државе, окрузи, покрајине или кантони, а које уставни систем федерације не обавезује да предузимају законодавне мере, савезна влада ће обавестити, према потреби, надлежне власти конститутивних јединица

као што су државе, окрузи, покрајне или кантони о поменутим одредбама, уз своју препоруку за њихово усвајање.

Члан 31 Отказивање

1. Свака од Страна потписница може да откаже ову Конвенцију.
2. Отказивање се нотификује путем писаног документа који се депонује код Генералног директора Унеска.
3. Отказивање ступа на снагу дванаест месеци по пријему документа о отказивању. Оно ни на који начин не утиче на финансијске обавезе Стране потписнице која отказује Конвенцију, све до датума када отказивање ступа на снагу.

Члан 32 Депозитарне функције

Генерални директор Унеска, у својству депозитара ове Конвенције, обавештава државе чланице Организације, државе које нису чланице и Организације регионалне економске интеграције из члана 27, као и Организацију Уједињених нација, о депоновању свих докумената о потврђивању, прихватању, одобрењу или приступању споменутих у члану 26. и члану 27, као и о отказивањима споменутих у члану 31.

Члан 33 Измене и допуне

1. Страна потписница ове Конвенције може да, путем писаног саопштења упућеног Генералном директору, предложи измене и допуне ове Конвенције. Генерални директор такво саопштење прослеђује свим Странама потписницама. Ако у року од шест месеци од дана слања таквог саопштења најмање половина Страна потписница позитивно одговори на захтев, Генерални директор на следећем заседању Конференције износи тај предлог на расправу и могуће усвајање.
2. Измене и допуне усвајају се двотрећинском већином гласова присутних Страна потписница.
3. Измене и допуне ове Конвенције, након што се усвоје, подносе се Странама потписницама на потврђивање, прихватање, одобрење или приступање.
4. За Стране потписнице које су их потврдиле, прихватиле, одобриле или им приступиле, измене и допуне ове Конвенције ступају на снагу три месеца након што две трећине Страна потписница депонује документа из параграфа 3. овог члана.

Потом, за сваку од Страна потписница која потврди, прихвати, одобри или приступи некој измени и допуни, поменута измена и допуна ступа на снагу три месеца након што та Страна потписница депонује свој документ о потврђивању, прихватању, одобрењу или приступању.

5. Поступак установљен у параграфу 3. и 4. не односи се на измене и допуне члана 23. који се тиче броја чланова Међувладиног комитета. Ове измене ступају на снагу у тренутку усвајања.

6. Држава или Организација регионалне економске интеграције, из члана 27, која постане Страна потписница ове Конвенције по ступању на снагу измена и допуна, у складу са параграфом 4. овог члана, уколико не изрази своју другачију намеру, биће сматрана:

- (а) Страном потписницом ове Конвенције како је измењена и допуњена; и
- (б) Страном потписницом Конвенције која није измењена и допуњена у односу на сваку Страну потписницу коју те измене и допуне не обавезују.

Члан 34 Меродавни текстови

Ова Конвенција написана је на арапском, енглеском, кинеском, руском, француском и шпанском језику, и свих шест текстова подједнако су меродавни.

Члан 35 Упис у регистар

У складу са чланом 102. Повеље Уједињених нација, ова Конвенција региструје се код Секретаријата Организације Уједињених нација, на захтев Генералног директора Унеска.

АНЕКС

Поступак мирења

Члан 1 Комисија за мирење

Комисија за мирење формира се на захтев једне од Страна потписница у спору. Комисија је, уколико се Стране потписнице не договоре другачије, састављена од пет чланова, од којих два именује свака од Страна потписница, а председника ти чланови бирају заједно.

Члан 2 Чланови Комисије

У споровима између више од две Стране потписнице, Стране потписнице које заступају исти интерес заједно именују своје чланове Комисије на основу договора. Када две или више Страна потписница заступају различите интересе, или када не постоји слагање у погледу тога да ли имају исти интерес, оне ће одвојено именовати своје чланове Комисије.

Члан 3 Именовања

Уколико у року од два месеца од датума подношења захтева за формирање Комисије за мирење не дође ни до каквих именовања од стране Страна потписница, Генерални директор Унеска, ако то од њега затражи Страна потписница која је поднела захтев, врши ова именовања у року од наредна два месеца.

Члан 4 Председник Комисије

Ако председник Комисије за мирење није изабран у року од два месеца од датума када је последњи члан Комисије именован, Генерални директор Унеска, ако то од њега затражи нека Страна потписница, именује председника у року од наредна два месеца.

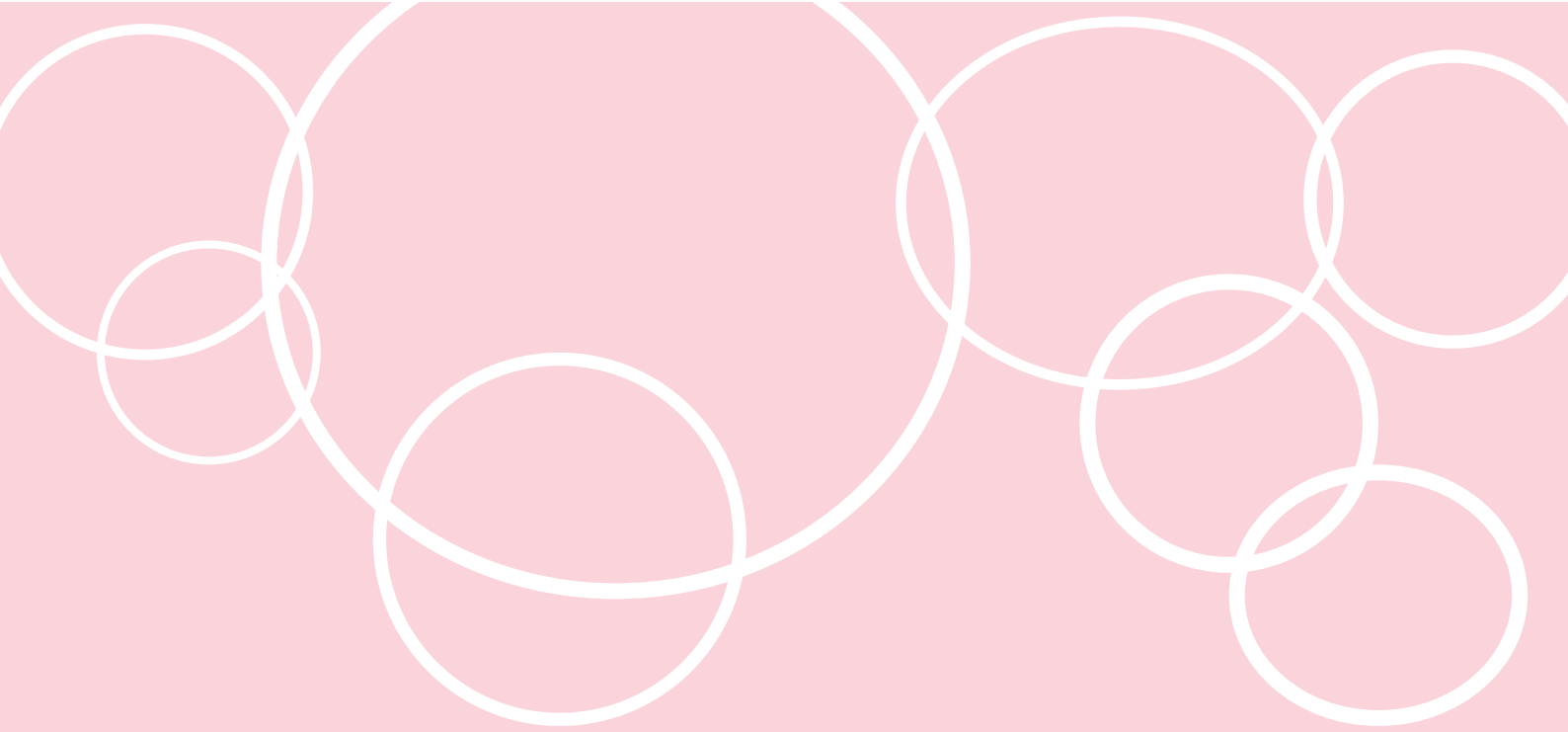
Члан 5 Одлуке

Комисија за мирење доноси одлуке већином гласова својих чланова. Уколико се Стране потписнице не договоре другачије, она утврђује сопствени поступак. Она доноси предлог за решење спора, који Стране потписницеразматрају у доброј вољи.

Члан 6 Неслагања

Неслагање око тога да ли Комисија за мирење има надлежност, биће разрешено од стране Комисије.

ОПЕРАТИВНЕ СМЕРНИЦЕ

Оперативне смернице ближе одређују поједине чланове Унеско Конвенције о заштити и унапређењу разноликости културних израза из 2005. године и дефинишу конкретне мере и активности у сврху остварења циљева Конвенције. Оперативне смернице усвајане су на редовним седницама Конференције Страна потписница Конвенције.

ЧЛАНОВИ 7, 8 И 17 КОНВЕНЦИЈЕ

О ЗАШТИТИ И УНАПРЕЂЕЊУ РАЗНОЛИКОСТИ КУЛТУРНИХ ИЗРАЗА

Оперативне смернице

Мере за унапређење и заштиту разноликости културних израза

Одобрене на другој седници Конференције Страна потписница (јун 2009. године)

Поглавље XXX: Мере за унапређење културних израза

Члан 7 Конвенције:

1. Стране потписнице ће настојати да на својој територији створе окружење које охрабрује појединце и социјалне групе:

(а) да стварају, производе, шире, дистрибуирају и имају приступ својим сопственим културним изразима, обраћајући дужну пажњу на посебне околности и потребе жена као и различитих друштвених група, укључујући ту и особе које припадају мањинама и аутохтоним народима;

(б) да имају приступ различитим културним изразима како на својој територији, тако и из других земаља света.

2. Стране потписнице ће такође настојати да препознају важност доприноса уметника, других укључених у креативном процесу, културних заједница, и организација које подржавају њихов рад, као и њихову кључну улогу у неговању разноликости културних израза.

Принципи:

1. Културне политике и мере које Стране потписнице разраде у циљу унапређења разноликости културних израза требало би да:
 - 1.1 буду део интегрисаног приступа на одговарајућем нивоу и у складу са уставним оквирима;
 - 1.2 буду засноване на основним принципима наведеним у члану 2 Конвенције;
 - 1.3 подстичу пуно учешће и ангажовање свих чланова друштва који доприносе разноликости културног израза, нарочито особама које припадају мањинама, аутохтоним народима и женама;
 - 1.4 имају у виду одредбе других међународних законских инструмената у области културе примењивих у конкретном случају;
 - 1.5 подстичу рађање динамичног културног сектора, узимајући у обзир све аспекте културних делатности, добара и услуга у најразличитијим видовима њиховог стваралаштва, производње, ширења, дистрибуције и доступности, без обзира на коришћена средства и технологије.
 - 1.6 посебно да имају за циљ да:
 - 1.6.1 у фази стваралаштва, подржавају уметнике и ствараоце у њиховим настојањима да створе културне делатности, добра и услуге;
 - 1.6.2 у фази продукције да подржавају развој културних делатности, добара и услуга, промовишући доступност механизма за њихову продукцију, и охрабрују развој културних подухвата;
 - 1.6.3 у фази дистрибуције/ширења да промовишу могућност приступа у дистрибуцији културних делатности, добара и услуга јавним, приватним или институционалним каналима на националном, регионално или међународном нивоу; и
 - 1.6.4 у фази доступности, обезбеђују информације о доступним домаћим или Потписницима културним делатностима, добрима и услугама и доступност одговарајућих подстицајних мера, као и да развијају капацитете код публике да имају корист од такве доступности.

Мере које се примењују ради олакшавања промоције културних израза (примери најбоље праксе)

У складу са пуним правом држава чланица да формулишу и спроводе културне политике и усвајају мере (члан 5.1 Конвенције) Стране потписнице се охрабрују да развијају и спроводе инструменте политике и активности обуке у области културе. Такви инструменти и активности требало би да имају за циљ да пруже подршку стваралаштву, продукцији, дистрибуцији, ширењу и доступности културних делатности, добара и услуга уз учешће свих заинтересованих актера, а посебно цивилног друштва како је дефинисано Оперативним смерницама.

2. Ови инструменти могу се односити на следеће области:
 - 2.1 Законодавство: нпр. доношење структурних закона у области културе (закона о радиодифузији, ауторским правима, статусу уметника итд.);
 - 2.2 Стварање/продукцију/дистрибуцију: нпр. оснивање културних организација које ће се бавити стварањем, производњом, презентацијом или омогућавањем приступа домаћим културним садржајима;
 - 2.3 Финансијску подршку: нпр. развој програма финансијске подршке укључујући и пореске олакшице које обезбеђују помоћ у стварању, продукцији, дистрибуцији и ширењу домаћих културних делатности, добара и услуга;
 - 2.4 Заступање и промоцију: нпр. учешће у разменама на различитим међународним догађајима у иностранству и стратегијама усмереним ка увозу (које омогућавају дистрибуцију разноликих културних израза на њиховим тржиштима);
 - 2.5 Стратегије увоза и извоза: нпр. развој како стратегија које су оријентисане на извоз (промовишу културне изразе у иностранству) тако и стратегије које су оријентисане на увоз (које омогућавају дистрибуцију разноврсних културних израза на сопственом домаћем тржишту);
 - 2.6 Стратегије доступности: нпр. ради охрабривања програма за економски угрожене групације и подстицајних мера којима им се омогућава доступност културним добрима и услугама.
3. Имајући у виду технолошке промене које се дешавају у области културе и оне које имају потенцијал да унесу значајне промене у питањима која се односе на стварање, продукцију, дистрибуцију и ширење културних садржаја, Стране потписнице се охрабрују да промовишу следеће врсте интервенција:
 - 3.1 Оне које стављају посебан нагласак на мере и политике које имају за циљ промоцију разноликостикултурних израза који су најпримеренији условима нових технологија; и
 - 3.2 Подстичу пренос информација и стручног знања којим се помаже професионалцима у култури и културним привредним делатностима, а посебно оних који се односе на омладину, да стекну знања и вештине потребне како би се у потпуности стекла корист од перспектива које нам нуде нове технологије.
4. Мере и инструменти политике требало би да буду, кад год је то могуће, засновани на постојећим структурама имрежама, укључујући ту и организације локалне заједнице. Ове структуре би требало испитивати како би се видело како се даље могу развити у стратешке платформе. Истовремено, развој културних политика и оснивање креативних културних привредних делатности на националном нивоу може се ојачати, између осталог, и регионалним приступима, где год је то могуће.
5. Осим принципа које би Стране потписнице требало да настоје да примењују и мера које се охрабрују да спроводе, Стране потписнице се такође подстичу да боље комуницирају и деле информације и стручна сазнања о политикама, мерама, програмима или иницијативама које су дале најбоље резултате у области културе.

Поглавље XXX: Мере за заштиту¹ културних израза – посебне ситуације

Члан 8 Конвенције:

1. *Не угрожавајући одредбе чланова 5 и 6, Страна потписница може утврдити постојање посебних ситуација код којих су културни изрази на њеној територији под ризиком од*

¹ Према Члану 4.7 Конвенције, „заштита“ значи усвајање мера усмерених на заштиту, очување и унапређење разноликости израза, а „заштитити“ значи усвојити такве мере.

нестајања, под озбиљном претњом или имају на други начин хитну потребу за заштитом.

2. Стране потписнице могу предузети све примерене мере за унапређење и заштиту културних израза у ситуацијама предвиђеним у ставу 1 на начин који је у складу са одредбама Конвенције.
3. Стране потписнице ће извештавати Међувладин комитет, који је предвиђен чланом 23, о свим мерама које предузимају да превазиђу хитне ситуације, а Комитет може дати одговарајуће препоруке.

Члан 17 Конвенције:

Стране потписнице ће сарађивати на пружању међусобне помоћи и, нарочито земљама у развоју, у ситуацијама предвиђеним у члану 8.

Посебне ситуације

1. Природа претње којој је изложен неки културни израз може бити, између осталог, културолошка, физичка или економска.
2. Стране потписнице могу предузети све пригодне мере за очување културних израза на њиховим територијама у посебним условима, у складу са чланом 8 важеће Конвенције.

Мере за заштиту и унапређење културних израза

3. Мере које Страна потписница предузима по члану 8(2) зависиће од природе „посебне ситуације“ коју утврди Страна потписница, а које могу укључивати, без ограничења на: краткорочне или ургентне мере осмишљене тако да имају непосредан ефекат, на ојачавање или допуну постојећих политика и мера, нове политике и мере, дугорочне стратегије и апеле за међународну сарадњу.
4. Стране потписнице би требало да се постарају да мере које се спроводе по члану 8(2) не угрожавају основне принципе Конвенције нити, на било који други начин, представљају недоследност са словом односно духом саме Конвенције.

Подношење извештаја Комисији

5. Кад год нека Страна потписница подноси извештај Међувладином комитету по члану 8.3, требало би да буде у стању да:
 - 5.1 утврди да дотична ситуација не може бити предмет акције по другим Унеско Конвенцијама;
 - 5.2 идентификује ризик или претњу по културни израз, или потребу за њеним ургентним очувањем, укључујући стручњаке, цивилно друштво, као и неформалне локалне заједнице, већ према случају;
 - 5.3 прикаже извор претње заснован на чињеницама и подацима, *inter alia*;
 - 5.4 утврди рањивост и значај културног израза који је под претњом;
 - 5.5 утврди природу последица ризика од такве претње по културни израз и демонстрира природу последица по културу;
 - 5.6 објасни мере које су предузете или се предлажу у циљу побољшања такве посебне ситуације, укључујући краткорочне и хитне мере или дуготрајне стратегије;
 - 5.7 ако је неопходно, апелује на међународну сарадњу и помоћ.
6. Када се утврди да се нека Страна потписница налази у посебној ситуацији предвиђеној чланом 8(1) и да су мере предвиђене чланом 8(2) предузете, та Страна потписница подноси извештај Комисији у погледу предузетих мера. Извештај би требало да садржи информације наведене у ставу 5 овог Поглавља.
7. Извештај се предаје Комисији најмање три месеца пре отварања редовне седнице Комисије како би се обезбедило време за слање информација и разматрање предмета.

Улога Међувладиног комитета

8. Комитет ставља извештаје о посебним ситуацијама по члану 8 на дневни ред редовних седница. На њима се разматрају извештаји и приложени елементи.
9. Када нека Страна потписница на својој територији има посебну ситуацију и на њу Комитету

скрене пажњу, Комитет може дати препоруке и предложити предметној Потписници да предузме корективне мере, уколико је то неопходно, у складу са чланом 8(3) и чланом 23(6)(д).

10. Када нека Страна потписница утврди постојање посебне ситуације по члану 8(1), Комитет може такође предложити и следеће пригодне мере:

10.1 неговање ширења информација о доброј пракси Страна потписница које су у сличним ситуацијама;

10.2 информисање Страна потписница о насталој ситуацији и позивање Страна потписница да предузму мере подршке у оквирима члана 17;

10.3 предлагање Потписници о којој је реч да потражи, уколико је то потребно, помоћ од Међународног фонда за културну разноликост. Уз захтев би требало приложити информације и податке предвиђене у параграфу 5 овог Поглавља, као и све остале потребне информације.

Периодични извештај

11. Када нека Страна потписница утврди постојање посебне ситуације предвиђене чланом 8(1) и предузме мере предвиђене чланом 8(2), Страна потписница о којој је реч укључиће потребне информације о тим мерама у свој периодични извештај који се предаје Унеску по члану 9(а).

Међународна сарадња

12. У складу са чланом 17, Стране потписнице сарађују на међусобном пружању помоћи, обраћајући посебну пажњу на земље у развоју, у ситуацијама предвиђеним у члану 8.

13. Сарадња може имати различите форме: билатералну, регионалну или мултилатералну. У том контексту, Стране потписнице могу тражити помоћ од других Страна потписница у складу са чланом 17, а та помоћ може, између осталог, бити техничке или финансијске природе.

14. Поред појединачне акције, коју спроводи Страна потписница која је у питању, усмерене на исправљање посебне ситуације, требало би охрабривати и координисане акције више Страна потписница.

ЧЛАН 9 КОНВЕНЦИЈЕ О ЗАШТИТИ И УНАПРЕЂЕЊУ РАЗНОЛИКОСТИ КУЛТУРНИХ ИЗРАЗА

Оперативне смернице о размени информација и транспарентности (члан 9 Конвенције)

Одобрено на трећој седници Конференције Страна потписница (јун 2011)

Члан 9 – Размена информација и транспарентност

Стране Потписнице ће:

(а) сваке четири године пружати адекватне информације у својим извештајима Унеску о мерама које предузимају ради заштите и унапређења разноликости културних израза на својој територији и на међународном нивоу;

(б) одредити тачку контакта одговорну за размену информација која се односе на Конвенцију; и

(с) делити и размењивати информације које се односе на заштиту и унапређење културних израза.

Четворогодишњи периодични извештаји Страна потписница Конвенције

1. Свака Страна потписница подноси, у току четврте године од године у којој је депоновала свој инструмент ратификације, прихватања, одобрења или приступа, као и сваке наредне четири године, извештај Конференцији Страна потписница, који ће ова размотрити у складу са чланом 22.4(б).

2. Извештаји обезбеђују релевантне информације о мерама које су Стране потписнице предузеле у циљу заштите и унапређења разноликости културних израза на својој територији и на међународном нивоу, као и о томе који су утицаји и резултати ових мера.

3. Информације и подаци који се обезбеде у овим извештајима служе да олакшају размену искустава и примера најбоље праксе као доприноса имплементацији Конвенције и њеном даљем праћењу.

Форма и садржај извештаја

4. Стране потписнице обезбеђују информације у формату који је одобрила Конференција Страна потписница и који је садржан у оквирним инструкцијама за извештавање датим у анексима ових Смерница. Подразумева се да Конференција Страна потписница може одлучити да прилагоди/измени овај оквир извештавања, имајући у виду временски оквир који је постављен у складу са чланом 9(а).
5. Четворогодишњи периодични извештаји дају квалитативне и квантитативне информације и анализирају како, зашто, када и с којим исходом су уведене мере за заштиту и унапређење разноликости културних израза. Они обезбеђују статистички доказ, у највећој мери у којој је то могуће, и такође представљају најбоље примере мера и искустава које Стране потписнице желе да поделе с другима.
У складу са оперативним смерницама за члан 16 Конвенције, који се односи на повлашћени третман земаља у развоју, развијене земље ће описати како су примењивале своје обавезе у складу са овим чланом.
6. Максималан број страна износи 20, не рачунајући анексе. Информације ће, дакле, бити представљене на јасан и концизан начин.

Обезбеђивање партиципативног процеса

7. У складу са чланом 11 Конвенције и оперативним смерницама о улози и партиципацији цивилног друштва, Стране потписнице ће се постарати за укључивање цивилног друштва у припрему извештаја према заједнички договореним модалитетима. Извештаји ће назначивати начин на који је цивилно друштво учествовало у процесу састављања извештаја.
8. Потписнице могу такође сарађивати са специјализованим телима на националном, регионалном или међународном нивоу како би прикупљале информације и податке који се траже у периодичним четворогодишњим извештајима.

Подношење и дисеминација извештаја

9. На захтев Конференције Страна потписница, Секретаријат позива Стране потписнице да припреме своје периодичне четворогодишње извештаје, најкасније шест месеци пре датума одређеног за подношење. У том циљу, Секретаријат се обраћа тачкама контакта коју су одредиле Стране потписнице и Сталним делегацијама Унеска као и Националним Унесковим комисијама .
10. Стране потписнице подносе извештаје Секретаријату на папиру и у електронској форми на једном од језика Комисије (енглеском или француском).
11. По пријему извештаја од стране Страна потписница, Секретаријат ће завести извештаје и потврдити њихов пријем.
12. Секретаријат затим прослеђује Комисији, пре сваке редовне седнице, аналитички сажетак достављених периодичних четворогодишњих извештаја, као и саме извештаје. Овај сажетак ће бити стратешки и акционо оријентисан. У њему ће се наводити и трансверзална питања као и искушења наведена у извештајима, а која ће убудуће бити решавана у оквиру имплементације Конвенције.
13. У складу са чланом 22.4 (б) и 23.6 (ц) Конвенције, периодичне четворогодишње извештаје ће, након разматрања, Комисија проследити Конференцији Страна потписница на увид и примедбе. Ови извештаји биће приложени уз коментаре Комисије и сажети садржај.
14. Ради лакше размене информација које се односе на заштиту и унапређење разноликости културних израза, периодични четворогодишњи извештаји биће доступни према модалитетима који се дефинишу одлуком Конференције Страна потписница.

Тачке контакта

15. Након ратификације, Стране потписнице одређују тачку контакта која је одговорна за дељење информација о Конвенцији на националном нивоу. Уколико се тачка контакта промени, Стране потписнице ће Секретаријат о томе обавестити у најкраћем могућем року.
16. Тачке контакта су канали комуникације којима се информације о Конвенцији могу ширити према релевантним министарствима и јавним агенцијама. Тачке контакта ће бити у позицији да одговарају на упите шире јавности о Конвенцији.
17. Стране потписнице могу тражити да тачке контакта учествују у прикупљању релевантних информација које је неопходно укључити у периодичне четворогодишње извештаје.

АНЕКС

Оквир за периодичне четворогодишње извештаје о мерама за заштиту и унапређење разноликости културних израза

СТРУКТУРА

Периодични четворогодишњи извештаји (у даљем тексту „извештаји“) подељени су на четири сегмента са питањима која служе као водиле за приређиваче извештаја. Наведен је сугерисани број страница.

Број сегмента	Наслов	Сугерисани број страница
	Сажетак	1
1.	Опште информације	0,5
2.	Мере	12
3.	Подизање свести и партиципација цивилног друштва	3
4.	Главни постигнути резултати и изазови с којима сте се сусрели у току имплементације Конвенције	3,5
Анекс	Додатни подаци и информације (извори и статистика)	

Смернице за писање извештаја

Следеће смернице ће се имати у виду при прикупљању информација и података и састављању извештаја:

- (I) Број страница периодичног извештаја неће прећи 20, изузимајући Анексе;
- (II) Изјаве ће бити поткрепљене чињеницама и образложењима;
- (III) Информације и анализе ће се добијати из различитих извора и биће илустроване примерима;
- (IV) Потребно је избегавати дугачке историјске приказе.

Техничке процедуре за подношење и праћење извештаја

Обавезно је придржавати се следећих процедура:

- (I) Стране потписнице подносе извештаје на енглеском или француском, који су радни језици Комисије, користећи формулар који за ту сврху припрема и одобрава Конференција Страна потписница;
- (II) Извештаји се завршавају оригиналним потписом лица које је именовано за званичног потписника у име Стране потписнице;
- (III) Оригинална/е потписана/е верзија/е шаље се/шаљу се на следећу адресу: Унеско, Одсек за разноврсност културних израза (*UNESCO, Section of the Diversity of Cultural Expressions*), 1, rue Miollis 75732 Paris Cedex 15
- (IV) Извештаји се такође шаљу електронским путем или на ЦД-у. Припремају се у стандардним .pdf, .rtf и .doc форматима, уз употребу најмање величине фонта 10.

Сажетак

Стране потписнице ће у својим извештајима доставити и једну страницу сажетка садржаја у којој се идентификују главна достигнућа, изазови и тамо где је то примерено, и будући изгледи.

Сажетак се шаље Комисији и Конференцији Страна потписница у складу са чланом 22.4(б) и 23.6(ц) Конвенције.

1. Опште информације

- (a) Назив Стране потписнице
- (b) Датум ратификације
- (c) Ратификациони процес (нпр. парламентарни процес)
- (d) Укупни допринос IFCD (до тог датум)
- (e) Организација/е или тело/а одговорна/е за припрему извештаја
- (f) Званично одређена тачка контакта
- (g) Датум припреме извештаја
- (h) Име лица које је/су одређено/а за потписника
- (i) Опис процеса консултација обављених ради припреме извештаја и име представника организације/а цивилног друштва која/е је/су узеле учешће

2. Мере

Стране потписнице ће достављати информације о политикама и мерама усвојеним у циљу заштите и очувања разноликости културних израза на својој територији (на националном, регионалном или локалном нивоу) и на међународном нивоу (укључујући ту и трансрегионални или транснационални ниво).

Информације које се уносе у овај сегмент извештаја требало би организовати према следећим темама: i) културне политике и мере; ii) међународна сарадња; iii) интеграција културе у политике одрживог развоја; iv) заштита културних израза који су у опасности.

Кључна питања: Стране потписнице ће, у мери у којој је то могуће, одговорити на следећа питања² у оквиру сваке теме:

- (a) Који су/је главни циљеви/циљ дотичне политике, односно мере? Када је уведена?
- (b) Како се имплементира, која је јавна агенција/е одговорна за њихову имплементацију и који ресурси су опредељени у циљу обезбеђивања имплементације?
- (c) Који изазови су идентификовани у имплементацији ове мере?
- (d) Који је ефекат тј. утицај дотичне политике или мере? Који индикатори су коришћени при извлачењу овог закључка?

2.1 Културне политике и мере

Сврха овог сегмента јесте извештавање о културним политикама и мерама уведенима ради унапређења разноврсности културних израза у различитим фазама стварања, продукције, дистрибуције, ширења и уживања у културном изразу.

Мере се могу схватити као оне које негују креативност, и формирају део неког подстицајног окружења за независне ствараоце и дистрибутере као и оне који најширој публици омогућавају приступ различитим културним изразима. Оне могу бити регулаторне или легислативне, оријентисане на неку акцију или програм, институционалне или финансијске. Оне могу бити посебно уведене да би се позабавиле неким специјалним околностима или потребама појединаца (нпр. жена, омладине) или група (нпр. мањина, аутохтоних народа), као креатора, стваралаца или дистрибутера културних израза.

За више информација о врстама мере о којима се подноси извештај, погледати члан 6, Права Страна потписница на националном нивоу, као и оперативне смернице усвојене по члану 7 о мерама за унапређење културних израза.

Одговор Страна потписница

Молимо вас да одговорите на горња кључна питања (a) – (d)

² Питања које је Комисија предложила на трећој редовној седници у децембру 2009.

2.2 Међународна сарадња и повлашћени третман

Сврха овог сегмента је извештавање о мерама усмереним на лакшу међународну сарадњу уопште, и оне мере које пружају повлашћени третман уметницима и професионалним радницима у култури, као и културним добрима и услугама земаља у развоју.

Мерама се сматрају законски, институционални и финансијски оквири, политике и програмске активности које:

- подржавају мобилност уметника и професионалних културних радника у иностранству (слање и пријем);
- обезбеђују већи приступ тржишту у погледу дистрибуције културних добара и услуга земаља у развоју путем посебних споразума;
- јачају независну културну индустрију као средство којим се доприноси економском расту, смањењу сиромаштва и одрживом развоју;
- имају за циљ изградњу институционалних и управљачких капацитета путем међународних програма културне размене или партнерства између организација цивилног друштва и мрежа.

Стране потписнице, нарочито оне из развијених земаља, посебно наводе мере које су предузеле у циљу неговања повлашћеног третмана према земљама у развоју.

Стране потписнице из земаља у развоју настоје да идентификују своје специфичне приоритете, потребе и интересовања у погледу заштите и унапређења разноликости културних израза, и извештаваће о свом оперативном акционом плану оптимизације међународне сарадње.

За више информација о врстама мера о којима се подноси извештај, погледајте оперативне смернице усвојене по члану 14 и 16.

Одговор Страна потписница

Молимо вас да одговорите на горња кључна питања (а) – (д)

2.3 Интеграција културе у политике одрживог развоја

Сврха овог сегмента јесте да извести о мерама усмереним на интеграцију културе као стратешког елемента у политике развоја и програме асистенције на свим нивоима (локалном, националном, регионалном и међународном) и наведе како су повезане с развојним циљевима човечанства, а посебно са смањењем сиромаштва.

Подразумева се да се политике одрживог развоја осмишљавају, усвајају и примењују на нивоу релевантних органа власти одговорних за привреду, животну средину, друштвена питања и културу. Мере које би требало обухватити овим сегментом извештаја, требало би да имају у виду ову међузависност.

За детаљније информације о врстама мера које се укључују у извештај, погледајте оперативне смернице усвојене по члану 13, Интеграција културе у одрживи развој.

Поред мера, Стране потписнице ће извештавати о томе да ли су и који индикатори коришћени у њиховој држави ради евалуације улоге и утицаја културе у програмима и политикама одрживог развоја.

Одговор Страна потписница

Молимо вас да одговорите на горња кључна питања (а) – (д)

2.4 Очување угрожених културних израза

Сврха овог сегмента јесте извештавање о јавним политикама, мерама и акцијама које Стране потписнице предузимају ради очувања израза за које се утврди да су угрожени. Ово је случај једино онда када је нека Страна потписница претходно идентификовала постојање посебне ситуације по члану 8.2 Конвенције.

За више информација о врстама мера које се укључују у извештај, погледајте оперативне смернице усвојене на члан 8 и 17 о мерама заштите угрожених културних израза или оних којима је потребна хитна заштита.

Одговор Страна потписница

Молимо вас да одговорите на горња кључна питања (а) – (д)

3. Подизање свести и партиципација цивилног друштва

Стране потписнице су свесне фундаменталне улоге цивилног друштва у заштити и унапређењу разноликости културних израза и посвећене су томе да охрабрују његово активно учешће у активностима, осмишљеним у циљу постизања циљева ове Конвенције.

Сврха овог сегмента је да извештава о томе шта чине Стране потписнице да укључе цивилно друштво у своје активности, које ресурсе обезбеђују како би осигурали њихову укљученост и какве су резултате постигли.

Стране потписнице дају информације о томе како су укључиле цивилно друштво у активности као што су:

- промоција циљева Конвенције путем подизања свести и других активности;
- сакупљање података и преглед заједничких активности као и размена информација о мерама заштите и унапређења разноликости културних израза на њиховој територији и на међународном нивоу;
- развој политика и обезбеђивање простора где би се о њима могло чути и дискутовати о њиховим идејама;
- имплементација оперативних смерница.

Цивилно друштво може пружати информације о активностима којима се баве, као што су:

- Промоција циљева и принципа Конвенције на њиховој територији и на међународним форумима;
- Промоција ратификације Конвенције и њена имплементација од стране влада;
- Заступана је брига грађана, удружења и предузећа пред јавним органима;
- Допринос постизању веће транспарентности и одговорности у установама које руководе сектором културе;
- Праћење имплементације политике и програма мера за заштиту и унапређење разноликости културних израза.

4. Главни резултати и изазови у имплементацији Конвенције

Стране потписнице и други учесници би требало да деле информације о:

- постигнутим резултатима; и
- изазовима с којима сусрећу у имплементацији Конвенције и решењима која су пронашли или предвидели у циљу превазилажења изазова.

Стране потписнице и други учесници такође могу пожелети да деле информације о наредним корацима које планирају да предузму, у циљу имплементације Конвенције, као и изазовима које предвиђају у реализацији својих циљева.

Анекс: Додатни подаци и информације (извори и статистика)

1. Главни извори и референце

Наведите референце главних извора информација и података које сте користили приликом састављања овог извештаја, а који би могли бити интересантни за дељење са другим Странама потписницама. Оне би могле да укључују: последње стратегије јавних културних политика, прегледе или евалуације; најновија истраживања или студије које мапирају културни сектор или индустрију културе.

Потписници би требало да обезбеде име, аутора и веб линкове на релевантна документа као и максимално 100 речи сажетка на енглеском и/или француском уколико оригинални језик тог документа није ниједан од наведена два званична језика рада Комисије.

Поред тога, наведите имена и контакт детаље јавних или приватних институција, агенција или мрежа у својој земљи које активно доприносе продукцији информација и знања у областима којима се бави Конвенција.

2. Извештавање о доступној статистици

Приступ за давање статистичких информација у извештајима је прагматичан.

То значи да се од Страна потписница очекује, **у мери у којој је то могуће**, да обезбеде већ

постојеће статистичке информације. Ови подаци су можда прикупљени путем националних анкета, студија, мапирања итд. Они су већином објављени у Табелама датим у Анексима у Светском извештају Унеска о инвестирању у културну разноликост и интеркултурални дијалог (2009).

Сугестије где се подаци могу наћи наведени су у тексту који следи

2.1 Демографски контекст

- а) Структура популације
 - Укупна популација
 - Укупна годишња стопа раста
 - Старосна структура
- б) Миграција
 - Миграциони фондус као проценат популације
 - Емиграција
- в) Језик и писменост
 - Број званичних језика
 - Број језика који се говоре
 - Стопе писмености

Извори:

- а) Национални статистички бирои. Пописни подаци. Базе података статистичког сектора УН. (<http://unstats.un.org/unsd/databases.htm>).
- б) Светски извештај Унеска о инвестирању у културну разноликост и интеркултурални дијалог (2009),
- в) Унесков Институт за статистику, Статистика о писмености (http://www.uis.unesco.org/ev_en.php?ID=6401_201&ID2=DO_TOPIC).

2.2 Мобилност културних добара и услуга

- а) Укупни промет културних добара и услуга
 - укупни извозни трговински биланс у културним добрима у милионима америчких долара
 - укупни увозни трговински биланс у културним добрима у милионима америчких долара
 - укупни извозни трговински биланс у културним услугама у милионима америчких долара
 - укупни увозни трговински биланс у културним услугама у милионима америчких долара
- б) Промет превода
 - укупан број објављених превода
 - укупан број наслова који су преведени и објављени у иностранству

Извори:

- а) Царински подаци и подаци о платном билансу, видети такође Унесков 2009 Оквир за културну статистику – дефиниције културних добара и услуга.
- б) Светски извештај Унеска о инвестирању у културну разноликост и интеркултурални дијалог (2009).

2.3 Културна продукција и дистрибуција

- а) филмови
 - број домаћих играних филмова који се продуцирају годишње
 - проценат копродукција
 - проценат дистрибутивних компанија под домаћом контролом
 - број биоскопа на 1000 становника.
- б) емитовање радио /ТВ програма
 - годишње емитовање ТВ програма по врстама програма (у сатима)
 - годишње емитовање (ТВ и радио) програма који се односе на аутохтоне народе (у сатима)
 - годишње емитовање (ТВ и радио) програма по типу продукцијског програма (домаћи/страни, у сатима)
- в) књиге
 - број објављених наслова
 - број издавача
 - број књижара
- г) музика

Извори:

- а) УИС упитник о одликама филмске статистике
- б) УИС упитник о медијској статистици
- в) Национални статистички биро, CERLLC, Међународно удружење издавача

2.4 Конзумација/партиципација у култури

- а) проценат људи који учествују у културним догађајима као што су концерти, позоришне представе неколико пута годишње, по старости и половима (ако је могуће)
- б) број продатих биоскопских карата у хиљадама
- ц) продаја књига
- д) кућни апарати (% становништва)
 - број домаћинстава са телевизором
 - лични компјутери на 1000 становника

Извори:

- Интернационални програм друштвених анкета (ISSP), ISSP 2007 Слободно време и спорт в. 2.0.0.- Питање 13 (<http://gesis.org/en/services/data/survey-data/issp/modules-study-overview/leisure-time-sports/2007/>)
- УИС Анкета о статистици играних филмова и фокус: Светски трендови на филмском тржишту. http://www.obs.coe.int/oea_publ/market/focus.html.
- „Преглед забаве и медија у свету 2008-2012“ Price Waterhouse & Coopers (http://www.pwc.com/sv_SE/se/publikationer/assets/consumer_educational_book_publishing.pdf)
- Међународна телекомуникациона унија: <http://www.itu.int/ITU-D/ict/statistics/index.html>

2.5 Повезаност, инфраструктура, приступ

- а) корисници мобилних бројева на 1000 становника
- б) корисници интернета на 1000 становника
- в) стопа заступљености интернета, у % популације
- г) број интернет новина
- д) број интернет радио станица
- ђ) проценат јавних радио и ТВ институција
- е) број локалних радио станица

Извори:

- а), б) Међународна телекомуникациона унија: <http://www.itu.int/ITU-D/ict/statistics/index.html>
- в) Светска статистика о интернету (<http://www.internetworldstats.com/stats.htm>).
- г), д), ђ), е) УИС Упитник о медијској статистици

2.6 Економија и финансије

- а) Допринос културних делатности бруто националном продукту (БДП) у процентима
- б) Процент запослених у култури
- в) Јавни трошкови: владина издвајања у култури
- г) Издвајања у домаћинству за културу и рекреацију

Извори:

- а) Економски пописи, привредне анкете, анкете у сектору услуга, анкете у сектору малих предузећа, анкете у домаћинствима, државно рачуноводство. У националним бироима за статистику, централним банкама и културним институцијама (на основу међународне стандардне индустријске класификације: ISIC Рев. 4 NAICS, ANZSCI, NACE, NAPCS).
 - б) Попис, анкете у домаћинствима (које користе стандардну класификацију занимања ISCO-08 ISIC Рев. 4).
 - в), г) Национални извори, државни рачуноводствени системи
- За а) видети такође Унескове методолошке напомене о израчунавању запослености у култури и учешћа карактеристичних културних делатности у бруто националном производу.

2.7 Међународна сарадња

- а) Званична развојна помоћ додељена култури (процена процента од укупно додељене званичне развојне помоћи – ODA)
- б) Примљени нето износ (у америчким доларима) званичне развојне помоћи додељене култури (процена)

Извори:

DAC Statistics, Development Co-operation Directorate (DCD-DAC), OECD

<http://stats.oecd.org/qwids/>

Члан 10 КОНВЕНЦИЈЕ О ЗАШТИТИ И УНАПРЕЂЕЊУ РАЗНОЛИКОСТИ КУЛТУРНИХ ИЗРАЗА

Оперативне смернице за образовање и јавну свест (члан 10 Конвенције)

Одобрен на трећој седници Конференције Страна потписница (јуна 2011)

Члан 10 – образовање и јавна свест

Стране потписнице ће:

(а) *Охрабривати и промовисати разумевање важности заштите и унапређења разноликости културних израза, између осталог, кроз образовне и опште програме за ширење јавне свести;*

(б) *Сарађивати са другим Странама потписницама и међународним и регионалним организацијама у постизању циља овог члана;*

(в) *Настојати да охрабре креативност и ојачају производне капацитете увођењем образовних програма, обука и програма размена у области културних делатности. Ове мере би требало да се спроводе на начин који неће негативно утицати на традиционалне форме производње.*

Главна питања

1. Стране потписнице Конвенције имају круцијалну одговорност да охрабре и унапреде разумевање важности заштите и унапређења разноликости културних израза, између осталог, путем формалних и неформалних програма едукације, као и активности на подизању јавне свести, усмерених ка грађанима свих узраста.
2. Образовни и програми подизања јавне свести и мере, између осталог, требало би да истакну посебне карактеристике Конвенције и да изложе њене специфичности у поређењу са осталим Унесковим нормативним инструментима у области културе.

Образовни инструменти и програми

3. Стране потписнице би требало да, на одговарајућим нивоима, подстакну усвајање *интегрисаног* приступа изради и реализацији образовних програма који промовишу циљеве и принципе ове Конвенције. То би требало да укључује и јачање веза између културе и образовања на политичком, програмском и институционалном нивоу.
4. Занимања у области културне индустрије брзо се мењају; едукација за ова занимања стога мора стално бити предмет промишљања и иницијатива. У том смислу, Стране потписнице ће разматрати, без ограничења, следеће: идентификацију потребних вештина, као и недостатака у едукацијама, а нарочито оних повезаних са дигиталним стручним знањима; разраду наставних планова и програма; склапање партнерстава између институција за едукације и дотичних индустријских сектора. Коначно, требало би подстицати сарадњу с јавним органима и приватним институцијама укљученим у одрживи развој и програме за младе.
5. *Школе су важне платформе* за преношење информација и знања о важности заштите и унапређења разноликости културних израза међу младима.

У овом контексту, Стране потписнице могу да охрабре, на одговарајућим нивоима, увођење политика и програма, као и да издвоје потребне ресурсе усмерене ка:

- (а) укључењу разноликости културних израза у школске програме, прилагођено локалном контексту и културама;
 - (б) развијању образовног и материјала за обуку у различитим форматима, укључујући и оне на интернету, као што су књиге, ЦД-ови, видео материјали, документарни филмови, упутства или брошуре, интерактивне игре, итд.;
 - (в) позивању уметника и професионалаца у области културе да учествују у изради таквих материјала и да учествују у активностима школа и других образовних институција;
 - (г) побољшању капацитета наставника за подизање свест ученика о разноликости културних израза и да, где год је то могуће, у ту сврху користе водиче и упутства;
 - (д) укључењу одраслих и удружења родитеља у предлагање тема и начина учења о разноликости културних израза у школама;
 - (ђ) укључењу младих у прикупљање и дисеминацију информација о разноликости културних израза у њиховим заједницама;
 - (е) преношењу стечених искустава кроз промовисање партиципативних образовних методологија, менторских активности и стажирања.
6. *Институције за више образовање, едукације и истраживања су битно окружење за неговање креативности и повећање капацитета у области индустрије културе и развоја културне политике. У овом контексту, Стране потписнице могу да подрже такве институције и охрабре их да уведу програме који олакшавају развој вештина, покретљивост и размену будућих генерација у области културне индустрије и професионалаца у области културне политике. Стране потписнице такође могу да размотре оснивање Унескових представништва за област културне политике и индустрије.*

Подизање јавне свести

7. Стране потписнице могу да издвоје ресурсе за израду *алата за подизање свести* у различитим форматима који задовољавају потребе различитих публика, за коришћење нових информационих и комуникационих технологија, као и за неформалне начине ширења знања. Уметнике и професионалце у области културе требало би позивати да учествују у развоју оваквих алата.
8. *Стране потписнице ће обезбедити подршку за догађаје* који могу подићи јавну свест и ширити информације о разноликости културних израза кроз, на пример, организовање симпозијума, радионица, семинара и јавних форума као и изложби, концерата, фестивала, такмичења, међународних дана, итд. У овом контексту, кад год је то могуће, Стране потписнице би требало да буду партнери јавним и приватним актерима, као и постојећим структурама и мрежама цивилног друштва.
9. *Медији* могу ефективно допринети подизању јавне свести о значају очувања и промовисања разноликости културних израза. Стране потписнице би требало да обезбеде подршку за израду посебних програма и кампања које могу бити дистрибуиране у свим врстама медија и које могу досегнути различите циљне групе. Требало би охрабривати и успостављање мреже новинара специјализованих за област културе. Локалне емитерске мреже и локалне радио станице могу да играју главну улогу у побољшању знања о разноликости културних израза и догађаја, као и ширењу информација о примерима добре праксе.

Промоција сарадње

10. Стране потписнице се подстичу да успоставе блиску сарадњу с другим међувладиним и регионалним организацијама у њиховим напорима да подигну јавну свест о важности заштите и унапређења разноликости културних израза.
11. Стране потписнице се охрабрују да преко својих одређених тачака контакта (члан 9 и 28 Конвенције) или преко националних комисија, прате имплементацију образовних програма и активности на подизању јавне свести и да деле информације и примере добре праксе међу собом.

ЧЛАН 11 КОНВЕНЦИЈЕ О ЗАШТИТИ У УНАПРЕЂЕЊУ РАЗНОЛИКОСТИ КУЛТУРНИХ ИЗРАЗА

Оперативне смернице

Улога и партиципација цивилног друштва

Одобрено на другој седници Конференције Страна потписница (јуна 2009)

Поглавље XXX : Улога и партиципација цивилног друштва

1. Најексплицитнија одредба Конвенције посвећена цивилном друштву је Члан 11 (Партиципација цивилног друштва). Веза са цивилним друштвом је, експлицитно или имплицитно, успостављена у још неколико других одредаба Конвенције, укључујући чланове 6,7,12,15,19.
2. Члан 11 – Партиципација цивилног друштва
Стране потписнице признају фундаменталну улогу цивилног друштва у очувању и промовисању разноликости културних израза. Стране потписнице би требало да охрабрују активно учешће цивилног друштва и њихове напоре да постигну циљеве ове Конвенције.

Дефиниција и улоге цивилног друштва

3. За потребе Конвенције, цивилно друштво означава невладине организације, непрофитне организације, стручњаке/професионалце у културном сектору и повезаним секторима, групе које подржавају рад уметника и културних заједница.
4. Цивилно друштво игра суштинску улогу у примени Конвенције: оно приближава проблеме грађана, асоцијација и предузећа јавним органима, прати примену политике и програма, надзире, служи као чувар вредности и иноватор и доприноси постизању веће транспарентности и одговорности у управљању.

Допринос цивилног друштва примени одредаба Конвенције

5. Стране потписнице би требало да охрабре цивилно друштво да учествује у примени Конвенције његовим повезивањем, примереним средствима, са креирањем културне политике, и омогућавањем приступа информацијама у вези са заштитом и унапређењем разноликости културних израза, и омогућавањем повећања капацитета на овом пољу. У том погледу, Стране потписнице би требало да предвиде и обезбеђивање *ad hoc*, флексибилних и ефективних механизма.
6. Потенцијал цивилног друштва да делује као иноватор и актер који уводи промене у имплементацију Конвенције требало би да буде потпуно искоришћен. Стране потписнице би требало да охрабрују цивилно друштво да доноси нове идеје и приступе у формирању културне политике, као и развоју иновативних културних процеса, пракси или програма који доприносе постизању циљева ове Конвенције.

Допринос цивилног друштва би требало да буде реализован у следећим областима:

- у одговарајућој подршци Странама потписницама у разрађивању и спровођењу културне политике;
- у повећању капацитета у посебним доменима везаним за спровођење Конвенције и прикупљању информација у пољу заштите и унапређења разноликости културних израза;
- у промовисању посебних културних израза давањем гласа групама као што су жене, особе које припадају мањинама, и домородачким народима, како би се осигурало да сви посебни услови и потребе заинтересованих актера буду узети у обзир приликом уобличавања културних политика;
- у заступању што шире ратификације Конвенције и њене имплементације од стране влада, као и помоћи Потписницама да промовишу циљеве и принципе Конвенције на другим међународним форумима;
- у доприносу приликом израде периодичних извештаја Страна потписница, у оквиру њихових оквира компетенције. Овакав допринос би доделио више одговорности цивилном друштву и охрабрио би транспарентност у изради извештаја;
- у сарадњи у циљу развоја на локалном, националном и међународном ниву путем иницирања, стварања или укључења у иновативна партнерства с јавним и приватним секторима, као и са цивилним друштвима других светских регија (члан 15 Конвенције).

Допринос цивилног друштва раду органа Конвенције

7. Цивилно друштво се подстиче да доприноси раду органа Конвенције на начин дефинисан од стране ових органа.
8. Комисија може у било ком тренутку консултовати јавне или приватне организације и појединце о посебним питањима, у складу са чланом 23(7) Конвенције. У таквим случајевима, Комисија их може позвати да присуствују посебном састанку Комисије, без обзира на то да ли је та организација или група акредитована за учешће у састанцима Комисије.
9. Организације цивилног друштва овлашћене да учествују као посматрачи на конференцији Страна потписница и Међувладиног комитета, у складу са Правилником сваког појединачног тела, могу да :
 - одржавају дијалог с Странама потписницама на интерактиван начин у смислу свог позитивног доприноса примени Конвенције, а пожељно би било, према случају, пре седница органа;
 - учествују у састанцима ових тела;
 - добију реч од стране председавајућег одређеног тела;
 - предају писане поднеске од значаја за рад сваког појединачног тела када им председавајући за то да одобрење, које затим Секретаријат Конвенције доставља циркуларно свим делегацијама и посматрачима, као информативну документацију.

Партиципација цивилног друштва у Међународном фонду за културну разноликост

10. Елементи који се тичу партиципације обрађени су у оквиру оперативних смерница о коришћењу ресурса Фонда.

АНЕКС

Критеријуми за присуствовање представника цивилног друштва састанцима органа Конвенције

1. Организацијама цивилног друштва или групама може бити одобрено присуствовање састанцима органа Конвенције, према процедури утврђеној Правилником сваког органа, ако испуне следеће критеријуме:
 - (а) ако изразе интерес и спроводе активности у једном или више области обухваћених Конвенцијом;
 - (б) ако имају правни статус у сагласности с утврђеним судским правилима у земљи у којој су регистровани;
 - (в) ако су репрезентативни представници свог конкретног поља активности, или одређене друштвене и професионалне групе коју заступају.
2. Захтев за присуствовање требало би да буде потписан од стране званичног представника те организације или групе³, а у прилогу да буде достављено следеће:
 - (а) копија статута или подзаконских аката;
 - (б) листа чланова или, у случају ентитета који се не базира на чланству (нпр. фондације), листом чланова управног одбора;
 - (в) кратак опис последњих активности, чиме се такође илуструје репрезентативни капацитет у областима обухваћеним Конвенцијом.

³ Ово се не односи на ОЦД које одржавају званичне односе с разноликошћу.

ЧЛАН 13 КОНВЕНЦИЈЕ О ЗАШТИТИ И УНАПРЕЂЕЊУ РАЗНОЛИКОСТИ КУЛТУРНИХ ИЗРАЗА

Оперативне смернице

Интеграција културе у одрживи развој

Одобрено на другој седници Конференције Страна потписница (јун 2009)

Општа питања

1. Одрживи развој је „развој који испуњава постојеће потребе, али не угрожава способност будућих генерација да испуне своје потребе“ (Извештај Светске комисије о животној средини и развоју 1987).
2. Економски, културни, друштвени и еколошки аспекти одрживог развоја се надопуњују.
3. Заштита, унапређење и одржање културне разноликости су основни захтеви за одрживи развој, ради добробити садашњих и будућих генерација (члан 2.6 Конвенције), с обзиром на то да доприноси испуњењу друштвених и културних потреба, благостању појединца и заједнице, и одржању креативности и виталности култура и институција.
4. Разноликост културних израза мора се узети у обзир у развојном процесу јер доприноси јачању идентитета и социјалној кохезији, као и изградњи инклузивних друштава које подржавају једнакост у достојанству и поштовању свих култура.
5. Култура би требало да буде интегрисана у националне политике и планове, као и у стратегија међународне сарадње како би се постигли циљеви развоја човечанства⁴ а посебно смањење сиромаштва.
6. Интеграција културе у развојне политике на свим нивоима (локалном, националном, регионалном и међународном) омогућава:
 - 6.1 допринос заштити и унапређењу разноликости културних израза;
 - 6.2 подстиче универзални приступ, учешће и уживање у стваралаштву и продукцима културних израза, а посебно групама које се налазе у неравноправном положају;
 - 6.3 остварује пун потенцијал и допринос индустрије културе одрживом развоју, економском напретку и промоцији пристојног квалитета живота кроз стварање, продукцију, дистрибуцију и ширење културних израза;
 - 6.4 одржава друштвену кохезију, бори се против насиља кроз културне делатности које промовишу људска права и културу мира, и јачају осећај друштвене интеграције младих;
 - 6.5 јача и унапређује развојне политике, између осталог у секторима образовања, туризма, јавног здравља, безбедности и урбанизма.

Смернице

7. Одрживи развој је резултат збира политика и мера у складу са националним и локалним контекстима који одржавају хармонију у оквиру локалног културног екосистема. За потребе власништва и хармонизације развојних политика, приликом разраде таквих политика, Стране потписнице ће настојати да узму у обзир следеће елементе:
 - 7.1 С обзиром на то да су економски, еколошки, друштвени и културни системи међузависни и не могу се посматрати одвојено, политике и мере одрживог развоја потребно је формулисати, усвајати и имплементирати у сарадњи са свим релевантним јавним органима у свим секторима и на свим нивоима. Тиме би се успоставили ефектни механизми координације, нарочито на националном нивоу.
 - 7.2 Подизање свести доносиоца одлука и њихових партнера значајних за културну димензију развојних политика и сензибилисање за питања културе менаџера у области развојних политика у осталим секторима, од кључног је значаја за постизање циљева из члана 13.
 - 7.3 Интеграција културе у политике одрживог развоја подразумева, посебно, признавање:
 - 7.3.1 фундаменталне улоге образовања за одрживи развој и укључивање културе у различите аспекте образовања којима се негује разумевање и уважавање разноликости и њених израза;

⁴ Развој човечанства јесте процес повећања избора који се пружају људима”, Извештај о развоју човечанств, УНДП, 1990, str. 10

7.3.2 уважавања потреба жена из различитих друштвених група, наведених у члану 7 Конвенције, као и из угрожених географских подручја;

7.3.3 коришћење нових технологија и ширење мрежних система комуникације.

Мере које се односе на интеграцију разноликости културних израза у одрживи развој

8. У циљу интеграције и подстицања аспеката у вези са заштитом и унапређењем разноликости културних израза, као елемената политика одрживог развоја, Стране потписнице се охрабрују да:
 - 8.1 обезбеде неопходне услове за процват креативних способности тако што ће узети у обзир потребе уметника, професионалаца и практичара у сектору културе, посебну пажњу обраћајући на потребе жена, социјалних група и појединаца у угроженим географским подручјима;
 - 8.2 подстичу развој одрживих културних индустрија, а нарочито микро, малих и средњих предузећа на локалном нивоу;
 - 8.3 охрабрују дугорочне инвестиције у инфраструктуру, институције, као и успостављање правних оквира неопходних за одрживост културних индустрија;
 - 8.4 подижу свест јавних органа и њихових партнера, локалних актера и различитих компонената друштва, о изазовима који се постављају пред одрживи развој и значај уважавања културне димензије;
 - 8.5 изграђују одрживе техничке, буџетске и људске капацитете у организацијама културе на локалном нивоу путем, олакшавајући, између осталог, приступ финансијама;
 - 8.6 олакшају одржив, равноправан и универзалан приступ стварању и продукцији културних добара, активности и услуга, нарочито женама, омладини и рањивим групама;
 - 8.7 консултују и укључују јавне органе одговорне за питања разноликости културних израза, као и цивилно друштво и представнике културног сектора укључене у стварање, продукцију, дистрибуцију и дисеминацију културних делатности, добара и услуга;
 - 8.8 позивају цивилно друштво да учествује у идентификацији, разради и примени развојних политика и мера које се односе на културни сектор.
9. У циљу боље евалуације улоге културе у одрживом развоју, Стране потписнице се охрабрују да олакшају израду статистичких показатеља, размену информација, као и ширење и размену примера добре праксе.

Члан 14 КОНВЕНЦИЈЕ О ЗАШТИТИ И УНАПРЕЂЕЊУ РАЗНОЛИКОСТИ КУЛТУРНИХ ИЗРАЗА

Оперативне смернице

Сарадња у циљу развоја

Одобрено на другој седници Конференције Страна потписница (јун 2009)

Сарадња у циљу развоја: обим и циљеви

1. Члан 14 наводи незакључену листу средстава и мера усмерених на подстицање образовања динамичког културног сектора који ће одговорити на посебне потребе земаља у развоју, имајући у виду разноликост културних израза и јачање веза између културе и развоја:
 - мере усмерене на јачање привредних делатности у култури;
 - програме за јачање капацитета;
 - трансфер технологија;
 - финансијску подршку.
2. С обзиром на повезаност чланова 14 и 16 (Повлашћени третман за земље у развоју) као и 18 (Међународни фонд за културну разноликост), Стране потписнице би требало да примењују кохерентно и доследно оперативне смернице по ова три члана.
3. У оквирима њихових активности на сарадњи са земљама у развоју, Стране потписнице се такође подстичу да развијају партнерства како је предвиђено чланом 15 Конвенције и одредбама члана 16 о повлашћеном третману.

4. Стране потписнице препознају значај Међународног фонда за културну разноликост (члан 18) као мултилатералног инструмента за промоцију и развој разноликости културних израза у земљама у развоју, подвлачећи, међутим, да овај Фонд не замењује средства и мере које се билатерално или регионално користе као вид подршке овим земљама.

Правци и мере

5. Земље у развоју покушаће да идентификују своје приоритете, посебне потребе и интересовања у погледу заштите и унапређења разноликости културних израза, као и да сачине оперативни акциони план у циљу оптимизације међународне сарадње.
6. Сарадња у циљу развоја између Страна потписница и заинтересованих партнера може, између осталог, имати форму наведену у члану 14, а требало би да у земљама у развоју подстиче повољно окружење за приступ, и за стварање, продукцију, дистрибуцију/дисеминацију културних активности, добара и услуга. Пасуси 6.1 до 6.5 представљају незакључену листу мера које би у том циљу могле бити предузете.

У следећим доменима, мере се могу посебно састојати од:

6.1 Јачања културних привредних делатности у земљама у развоју кроз:

- 6.1.1 успостављање и јачање механизма подршке, укључујући институционалне, регулаторне, законске и финансијске подстицајне мере за производњу, стварање и дистрибуцију/дисеминацију културних активности, добара и услуга на локалном, националном и регионалном нивоу;
- 6.1.2 подршку изради извозно оријентисаних стратегија за културне активности, добра и услуге, уз истовремено јачање локалних предузећа и извлачење максималне користи за уметнике, професионалце и културне раднике у сектору културе;
- 6.1.3 подршку повећању размене у погледу културних активности, добара и услуга између развијених и земаља у развоју, као и међу земљама у развоју, и повећањем подршке дистрибутивним мрежама и системима на локалном, националном, регионалном и међународном нивоу;
- 6.1.4 подстицање одрживих локалних и регионалних тржишта за културне делатности, добра и услуге, а посебно путем регулационих акција, програма и активности културне сарадње, као и кроз социјалну инклузију и политике смањења сиромаштва које укључују димензију културе;
- 6.1.5 олакшавање мобилности уметника и других професионалаца и радника у култури земаља у развоју и њихов улазак на територију развијених и других земаља у развоју, разматрањем, између осталог, флексибилних краткорочних визних режима како у развијеним тако и у земљама у развоју у циљу олакшавања културне размене;
- 6.1.6 подстицање закључивања копродукцијских и ко-дистрибутерских споразума између развијених и земаља у развоју, као и између самих земаља у развоју, као и изласка копродукција на тржиште.

6.2 Јачање капацитета кроз размену информација и едукације кроз:

- 6.2.1 подстицање контаката међу свим уметницима, професионалцима и радницима у сектору културе, као и радницима у јавној администрацији у различитим областима сектора културе у развијеним и земљама у развоју, кроз мреже, културну размену и програме јачања капацитета;
- 6.2.2 подршку размени информација о постојећим и новим пословним моделима и постојећим и новим видовима промоције и механизмима дистрибуције који се односе на развој информacionих и комуникационих технологија;
- 6.2.3 јачање предузетничких и пословних способности стручњака/професионалаца који раде у културним индустријама, кроз развој управљачких, маркетиншких и финансијских вештина.

6.3 Трансфер технологије у области привредних делатности и предузетништва у култури кроз:

- 6.3.1 редовне процене растућих технолошких потреба у смислу развоја како физичких ресурса тако и вештина, с намером прогресивног задовољавања истих, нарочито путем међународне сарадње, као начина обезбеђивања фер и повољних услова трансфера ових технологија земљама у развоју;

- 6.3.2 олакшавање приступа новим информационим и комуникационим технологијама у смислу производње, дистрибуције/дисеминације и подстицања њиховог коришћења;
- 6.3.3 пружање подршке дијалогу и редовним разменама међу стручњацима за информационо-комуникационе технологије и владиних и невладиних актера у сектору културе;
- 6.3.4 предузимање пригодних мера ради лакшег заједничког развоја технологија у корист земаља у развоју.
- 6.4 *Финансијска подршка кроз:*
 - 6.4.1 интегрисање сектора културе у оквирне планове званичне развојне помоћи;
 - 6.4.2 олакшавање и подршку приступу микро, малих и средњих предузећа, културних индустрија, уметника, професионалаца, радника у сектору културе, изворима јавног и приватног финансирања, кроз пригодне мере као што су субвенције, зајмови с ниском каматном стопом, гаранцијски фондови, микрокредити, техничка подршка, пореске олакшице итд;
 - 6.4.3 охрабривање Страна потписница да уведу мере, а нарочито, подстицајне пореске мере како би повећале допринос приватног сектора развоју технолошких иновација и сектору културе.

Улога Секретаријата

- 7. Имајући у виду улогу Унеска у оквиру развојне сарадње, Стране потписнице ће подстицати Секретаријат да подржи и одржи имплементацију и прати одредбе члана 14. Ова подршка ће се садржати у прикупљању информација о примерима најбоље праксе када је реч о развојној сарадњи у корист Страна потписница.

ЧЛАН 15 КОНВЕНЦИЈЕ О ЗАШТИТИ У УНАПРЕЂЕЊУ РАЗНОЛИКОСТИ КУЛТУРНИХ ИЗРАЗА

Оперативне смернице за партнерства

Одобрена Конференција Страна потписница на другом заседању (јун 2009)

Поглавље ххх: Модалитети партнерстава

- 1. Најексплицитнија одредба Конвенције у погледу партнерства је члан 15 (Споразуми о сарадњи). Постоји осврт на партнерства и у другим одредбама Конвенције, посебно у члану 12 (Унапређење међународне сарадње).
- 2. Члан 15 – Споразуми о сарадњи
Стране потписнице ће подстицати развој партнерства између јавног и приватног сектора и непрофитних организација, да би оствариле сарадњу са земаљама у развоју на оснаживању њихових капацитета у заштити и унапређењу разноликости културних израза. Ова иновативна партнерства ће, у складу са практичним потребама земаља у развоју потенцирати даљи развој инфраструктуре, људских ресурса и политика, као и размену културних делатности, добара и услуга.

Дефиниција и карактеристике партнерства

- 3. Партнерства су добровољни споразуми о сарадњи између две и више организација из различитих делова друштва као што су органи владе (на локалном и државном нивоу) и власт (на регионалном и међународном нивоу) и цивилно друштво – укључујући приватни сектор, медије, високо образовање, уметнике и уметничке групе итд, у којима су ризици и бенефити расподељени између партнера, а модалитети рада, као што су доношење одлука или расподела средстава, резултат су заједничких договора.
- 4. Главни принципи који леже у основи успешних партнерстава укључују равноправност, транспарентност, узајамну корист, одговорност и комплементарност.

Циљеви и делокруг партнерства

5. Партнерства су усмерена, али нису њима ограничена, на активности које остварују додатну вредност тако што теже следећим циљевима:
 - 5.1 јачање капацитета стручњака и званичника у јавном сектору културе – и повезаним секторима;
 - 5.2 изградњи институција за културне раднике и стручњаке и повезане секторе;
 - 5.3 осмишљавање и заступање културне политике;
 - 5.4 подстицање и укључивање у опште токове заштите и унапређења разноликости културних израза;
 - 5.5 заштита културних добара и услуга и културних израза за које се, у складу са чланом 8 Конвенције, установи да су под ризиком;
 - 5.6 формирање и неговање локалних, националних и регионалних тржишта;
 - 5.7 приступање међународним тржиштима и друга одговарајућа помоћ у погледу протока културних добара и услуга и културне размене.
6. На основу члана 15, партнерства која су покренута у оквиру Конвенције требало би да буду у складу са потребама земаља у развоју, Странама потписницама Конвенције.
 - 6.1 Да би се спровели ови споразуми о сарадњи у интересу земаља у развоју, оне могу пожелети, колико је то могуће, да сачине анализу ових потреба уз консултацију интересних страна из одређених културних грана и сектора, а, тамо где је то пригодно, и у сарадњи са националним, регионалним и међународним партнерима, да би се идентификовали културни изрази или области који захтевају највише пажње;
 - 6.2 Процена потреба би требало да укључи аналитичке, статистичке и податке о квалитету, и да води ка формулисању стратегије која ће бити фокусирана на приоритете и циљеве, да би се омогућило одговарајуће праћење;
 - 6.3 Партнерство би требало градити, колико год је то могуће, на постојећим и потенцијалним структурама и мрежама, између и унутар јавног сектора и цивилног друштва, укључујући невладине организације, непрофитне организације и приватни сектор.

Процес успостављања партнерства

7. За успостављање партнерства неопходно је размотрити четири фазе.
 - 7.1 Формирање и изградња односа
Стране потписнице сагледавају процену потреба и идентификовање партнера, као и приоритетне области у погледу развоја и инвестиција. Стране потписнице и партнери доносе одлуке о праведној расподели средстава, улога и одговорности у раду и успостављању неопходних средстава комуникације.
 - 7.2 Имплементација, руковођење и одржавање:
Стране потписнице би требало да обезбеде конкретну и делотворну имплементацију партнерства. Партнерство би требало, колико год је то могуће, да се гради на постојећим или потенцијалним структурама и мрежама са цивилним друштвом и унутар њега, укључујући невладине организације и приватни сектор.
 - 7.3 Разматрање, евалуација, ревизија и размена најбољих искустава:
Стране потписнице подстичу partnere да испитују и врше евалуацију делотворности партнерстава, посебно на следећа три нивоа: (1) партнерства као таквог, (2) њихову сопствену улогу у партнерству и (3) резултате или циљеве партнерства. Узевши у обзир стечено искуство и индивидуалну и колективну евалуацију, партнери врше ревизију или измену и допуну партнерства или иницијалног пројекта, у светлу, *између осталог*, трошкова партнерства. Стране потписнице се подстичу да размењују примере најбоље праксе, који су као такви идентификовани приликом разматрања успешних партнерстава.
 - 7.4 Одрживи исходи
Процена потреба би требало да укључи аналитичке, статистичке и квалитативне податке, и да води ка формулисању стратегије која је фокусирана на приоритете и постављене циљеве, са сврхом да омогући одговарајући мониторинг и одрживост исхода.

Улога Секретаријата Унеска

8. Секретаријат Унеска, посебно се базирајући на Глобалној алијанси за културну разноликост која чини његову платформу за развој јавно-приватних партнерстава у пружању подршке културним индустријама, требало би да има улогу фацитатора и мотиватора на међународном нивоу, тако што:
 - 8.1 промовише међусекторска партнерства између разних интересних страна;
 - 8.2 обезбеђује информације о постојећим и могућим партнерима како из јавног и приватног сектора, тако и из непрофитног сектора (укључујући податке о потребама, пројектима и студијама случаја, примерима најбоље праксе), али везе/линкове ка корисним инструментима руковођења, посебно преко свог вебсајта.
9. Централне и локална представништва деле одговорност у погледу својих појединачних мандата. Они се подстичу да користе капацитете и мреже Националних Унескових комисија за потребе промоције својих циљева по овом питању;
10. Секретаријат, такође, креира и подноси иновативне пројекте донаторима у оним областима које су обухваћене Конвенцијом.

Члан 16 КОНВЕНЦИЈЕ О ЗАШТИТИ И УНАПРЕЂЕЊУ РАЗНОЛИКОСТИ КУЛТУРНИХ ИЗРАЗА

Оперативне смернице

Повлашћени третман земаља у развоју

Одобрена Конференција Страна потписница на другом заседању (јун 2009)

Члан 16 – Повлашћени третман земаља у развоју

Развијене земље ће олакшати културну размену са земљама у развоју тако што ће одобрити, преко одговарајућих институционалних и правних оквира, повлашћени третман уметника и других професионалаца и радника у култури, као и културних добара и услуга из земаља у развоју.

1. Увод

- 1.1 У погледу стратешких циљева Конвенције, члан 16 поставља за циљ олакшавање културне размене између развијених и земаља у развоју. Гарантовање повлашћеног третмана земљама у развоју од стране развијених земаља, путем одговарајућег правног и институционалног оквира, представља инструмент прописан чланом 16 са циљем остварења, између осталог, динамике културног сектора у земљама у развоју и шире, као и боље избалансиране културне размене.
- 1.2 Члан 16 ће се интерпретирати и примењивати у односу на Конвенцију у целини. Стране потписнице би требало да пронађу комплементарности и синергије у свим одговарајућим одредбама Конвенције и разним оперативним смерницама.
- 1.3 Принципи и дух сарадње би требало да влада у односима између свих Страна потписница приликом ефикасне примене повлашћеног третмана у смислу члана 16.

2. Улога Страна потписница

- 2.1 Члан 16 прописује обавезу развијеним земљама у корист земаља у развоју у погледу следећег:
 - (а) уметника и других професионалаца и радника у култури;
 - (б) културних добара и услуга.
- 2.2 Развијене земље ће дакле играти проактивну улогу успостављањем националних политика и мера на одговарајућем институционалном нивоу, као и мултилатералних, регионалних и билатералних оквира и механизма за имплементацију и операционализацију члана 16.
- 2.3 Развијене земље се подстичу да креирају повољне прилике за земље у развоју, које су кориснице у оквирима и нацртима повлашћеног третмана, и да формулишу сопствене приоритете и потребе, које би требало благовремено узети у обзир, приликом успостављања

поменутих оквира и нацрта. Земље у развоју се подстичу да успоставе националну политику за ефикасну имплементацију повлашћеног третмана, с тим да се подразумева да имплементација повлашћеног третмана није услов за имплементацију њихових националних политика. У те сврхе би развијене земље требало такође да помогну у успостављању националних политика и мера за кориснике земљама у развоју, како да би им се омогућило да имају корист од ефикасне имплементације оквира и нацрта повлашћеног третмана.

2.4 Иако члан 16 не обавезује земље у развоју да понуде повлашћен третман другим земљама у развоју, земље у развоју се подстичу да понуде повлашћен третман другим земљама у развоју, у оквиру сарадње „Југ-Југ“.

3. Институционални и правни оквири

3.1 Повлашћени третман је, како је дефинисано чланом 16, ширег значења од појма трговине у ужем смислу. Мора се схватити као третман који обухвата и компоненту културе и трговине.

3.2 Правни и институционални оквири које би Стране потписнице могле да користе су организовани, већ према случају, око следећих димензија:

- димензија културе;
- димензија трговине;
- комбинација димензија трговине и културе.

3.3 Димензија културе

3.3.1 Културна сарадња, у контексту одрживог развоја, представља суштински елемент повлашћеног третмана у смислу дефинисаном чланом 16 Конвенције. Стране потписнице се подстичу да развијају своје већ постојеће споразуме о културној сарадњи и да успостављају механизме културне сарадње који шире и обогаћују њихове билатералне, регионалне и мултилатералне споразуме и програме размене.

3.3.2 У светлу одредби Конвенције (чланови 6, 7, 12 и 14) које се односе на националну политику као и оне које се односе на међународну сарадњу и сарадњу у циљу развоја, а у складу са њиховим појединачним оперативним смерницама, мере које ће се развијати путем механизма за повлашћени третман у културној сарадњи, могу да укључе, али нису ограничене само на:

(а) у погледу уметника и других професионалаца и културних делатника земаља у развоју:

- (i) обезбеђивање подршке и стручне помоћи земљама у развоју за потребе развоја политика и мера које имају за циљ неговање и подршку уметницима и другим субјектима који су укључени у креативни процес;
- (ii) размену информација о постојећим правним оквирима и примерима најбоље праксе;
- (iii) јачање капацитета, посебно путем едукација, размена и активности усмеравања (на пример: стажирања за уметнике и професионалце из области културе) како би им се помогло да се интегришу у професионалне мреже развијених земаља;
- (iv) предузимање мера којима би се олакшало кретање уметника, других професионалаца и радника из културе, и посебно оних припадника земаља у развоју који треба да путују у развијене земље из професионалних разлога. Ове мере би требало да укључе, у складу са меродавним одредбама по том питању, рецимо: скраћивање процедура за издавање виза које се односе на улазак, путовање и привремени боравак; ниже цене виза;
- (v) аранжмане финансирања и дељења ресурса, укључујући ту и подршку у коришћењу ресурса развијених земаља намењених култури;
- (vi) подстицање формирања мрежа између актера цивилног друштва развијених и земаља у развоју, укључујући ту и партнерства за развој;
- (vii) давање конкретних пореских олакшица за уметнике и друге професионалце и раднике у култури земаља у развоју у оквирима њихових активности које су у вези са овом Конвенцијом.

(б) у погледу културних добара и услуга у земљама у развоју:

- (i) подршку и стручну помоћ земљама у развоју да креирају политику и мере које се односе на стварање, производњу, дистрибуцију и дисеминацију домаћих културних добара и услуга;

- (ii) конкретне пореске мере и олакшице за компаније из области културе у земљама у развоју, као што су умањења пореза и споразуми о избегавању двоструког опорезивања;
- (iii) обезбеђење техничке помоћи, укључујући набавку опреме, трансфер технологије и стручног знања;
- (iv) побољшање приступа културним добрима и услугама за земље у развоју помоћу конкретних програма подршке и помоћи за дистрибуцију и дисеминацију тих добара и услуга на тржишта развијених земаља, а посебно помоћу споразума о ко-продукцији и ко-дистрибуцији или преко подршке домаћим иницијативама у овом погледу;
- (v) пружање финансијске подршке која може бити у виду директне или индиректне помоћи;
- (vi) олакшавање учешћа земаља у развоју у културним и трговачким манифестацијама за потребе промоције различитих културних добара и услуга земаља у развоју;
- (vii) подстицање присутности на тржишту и иницијативу, као и инвестирање културних подухвата земаља у развоју у развијеним земљама путем, на пример, информативних услуга, помоћи или одговарајућих пореских или правних мера;
- (viii) подстицање инвестиција приватног сектора у културне индустрије земаља у развоју;
- (ix) подстицање приступа културним добрима и услугама земаља у развоју помоћу олакшица при привременом увозу неопходног техничког материјала и опреме за потребе културног стваралаштва, продукције и дистрибуције из земаља у развоју;
- (x) старање о томе да развојна подршка јавним политикама развијених земаља пружи адекватну пажњу развојним пројектима сектора културе земаља у развоју.

3.4 Димензија трговине

3.4.1 Мултилатералне, регионалне и билатералне оквири и механизме из области трговине Стране потписнице могу употребити ради примене повлашћеног третмана у области културе.

3.4.2 Стране потписнице Конвенције које су склопиле споразуме о мултилатералној, регионалној и/или билатералној трговини могу да примењују одредбе ових споразума и одговарајуће механизме које оне обезбеђују са циљем да понуде повлашћени третман земаљама у развоју онако како предвиђа члан 16.

3.4.3 Приликом примене ових оквира и одредби о повлашћеном третману, Стране потписнице ће имати у виду релевантне одредбе Конвенције, у складу са чланом 20.

3.5 Комбинација димензија културе и трговине

3.5.1 Стране потписнице могу да осмисле и спроводе посебне споразуме спајајући димензије културе и трговине које се тичу превасходно културних добара и услуга, и/или уметника и других професионалаца и радника у култури (на пример Споразум из Фиренце и његов Протокол из Најробија).

4. Националне политике и мере за ефикасну примену повлашћеног третмана у земљама у развоју

4.1 У светлу чланова Конвенције који се односе на националне политике и на развојну сарадњу (чланови 5, 7 и 14), земље у развоју се подстичу да имплементирају, тамо где је то могуће, политике и мере које су осмишљене да повећају корист од повлашћеног третмана. Такве политике и мере могу да укључе, али се не ограничавају само на:

- 4.1.1 стварање подстицајног окружења које може да омогући појаву и развој сектора културе и културних индустрија на националном нивоу;
- 4.1.2 оснаживање производње и пружања културних активности, добара и услуга;
- 4.1.3 обезбеђивање стратешке подршке домаћем сектору културе и културним индустријама;
- 4.1.4 јачање капацитета и оснаживање знања, у смислу како уметничких тако и предузетничких вештина на пољу културе;
- 4.1.5 активну потрагу за знањем и стручношћу у областима јачања и ширења свих културних израза.

5. Улога цивилног друштва

- 5.1 У светлу члана 11 Конвенције који се односи на учествовање цивилног друштва и у складу са одговарајућим оперативним смерницама, требало би подстицати цивилно друштво да игра главну улогу у погледу имплементације члана 16.
- 5.2 У циљу лакше имплементације члана 16, цивилно друштво може да, без ограничења:
 - 5.2.1 доприноси процењивању потреба и пружању информација, савета и иновативних идеја у погледу разраде, побољшања и ефикасне примене оквира и нацрта повлашћеног третмана;
 - 5.2.2 обезбеђује, на захтев надлежних органа, консултације у вези са захтевима за добијање виза уметника и других професионалаца и радника у култури земаља у развоју;
 - 5.2.3 обезбеђује повратне информације Странама потписницама и, у својству посматрача, органима Конвенције, у вези са потешкоћама и изазовима приликом имплементације члана 16, посебно у овој области;
 - 5.2.4 укључује се и игра иновативну и проактивну улогу на пољу истраживања имплементације и у процесу праћења члана 16 на националном нивоу.

6. Координирање

- 6.1 У погледу делотворне примене повлашћеног третмана по члану 16, Стране потписнице се позивају да усвоје конзистентну политику и приступе сферама трговине и културе. Стране потписнице се даље позивају да траже блиску сарадњу између националних органа власти који су одговорни за културу и трговину, као и других релевантних органа, како у развијеним тако и у земљама у развоју.

7. Праћење и размена информација

- 7.1 Праћење имплементације Конвенције, укључујући и члан 16, биће обезбеђено путем примене члана 9 Конвенције (Размена информација и транспарентност), а посебно путем обавезе периодичног извештавања Страна потписница.
- 7.2 Развијене земље ће, у складу са модалитетима који се дефинишу оперативним смерницама члана 9 Конвенције, објаснити у својим периодичним извештајима које шаљу Унеску, сваке четврте године, како су реализовале обавезе из члана 16. Добијене информације ће прегледати Комисија и Конференција Страна потписница.
- 7.3 Стране потписнице би требало да успоставе механизме и мере које ће олакшати и унапредити размену информација, стручног знања и примера најбоље праксе, као што је предвиђено чланом 19 Конвенције (размена, анализа и дисеминација информација).
- 7.4 Стране потписнице препознају важност улоге истраживања за потребе ефикасне примене концепта повлашћеног третмана по члану 16. Истраживања би требало да спроводи највећи могући број партнера. У ове сврхе, Стране потписнице ће се трудити да сакупе и размене резултате сваког релевантног истраживања које се односи на члан 16.

Члан 18 КОНВЕНЦИЈЕ О ЗАШТИТИ И УНАПРЕЂЕЊУ РАЗНОЛИКОСТИ КУЛТУРНИХ ИЗРАЗА

Ревидиране смернице за коришћење средстава Међународног фонда за културну разноликост

Стратешки циљеви и аспекти

1. Сврха Фонда је да финансира пројекте и активности о којима је одлуку донела Комисија на бази смерница које су утврђене Конференцијом Страна потписница, посебно у циљу подршке сарадње усмерене на одрживи развој и смањење сиромаштва, како би се подстакло рађање динамичног културног сектора у земљама у развоју⁵, у складу са чланом 14 Конвенције (члан 3 Финансијског правилника Фонда).
2. Главни циљ Фонда је да инвестира у пројекте који доводе до структурних промена кроз увођење и/ или израду политика и стратегија које имају директан ефекат на стварање, производњу, дистрибуцију и дисеминацију разноликости културних израза, укључујући ту културна добра, услуге и активности, као и кроз јачање институционалне инфраструктуре која се сматра неопходном подршком за одрживе културне индустрије на локалном и регионалном нивоу;
3. Пројекти које Фонд финансира показују вредност и могућности да културне индустрије доведу до одрживих развојних процеса, нарочито економског раста и промоције пристојног квалитета живота;
4. Фондом ће се управљати као са посебним контом у складу са чланом 1.1 Финансијског правилника, а имајући у виду његову мултидонаторску природу, Фонд не може примати везане или наменске доприносе.
5. Коришћење средстава Фонда мора бити у складу са природом и одредбама Конвенције. У складу са чланом 18.3 (а) и 18.7, Стране потписнице ће се трудити да обезбеде добровољне прилоге на годишњој бази. Комисија подстиче Стране потписнице да обезбеде прилоге на годишњој бази, где је најмања сума једнака суми од 1% од њиховог доприноса Унесковом буџету. Средства буџета ће бити употребљена у корист земаља у развоју и најмање развијених земаља. Неопредељена јавна развојна помоћ може бити употребљена за финансирање активности Фонда за пројекте и програме, о којима одлуку донела Комисија у складу са одредбама које уређују посебна конта организације Унеско.
6. При управљању Фондом, Комитет ће се постарати да коришћење ресурса:
 - 6.1 буде у складу са програмским приоритетима које је установио Комитет;
 - 6.2 испуњава потребе и приоритете земаља у развоју кориснице повлашћеног третмана
 - 6.3 промовише сарадњу „Југ-Југ“ и „Север-Југ-Југ“;
 - 6.4 доприноси постизању конкретних и одрживих резултата, као и структурним утицајима у области културе;
 - 6.5 обезбеђује да Корисници поштују принципе власништва;
 - 6.6 поштује, до оне мере до које је то могуће, праведну расподелу ресурса Фонда на основу географске припадности и даје приоритет Земљама Странама потписницама које још нису користиле или су најмање користиле ове ресурсе;
 - 6.7 испуњава принцип финансијске одговорности, онако како се он тумачи у оквиру система Уједињених нација;
 - 6.8 испуњава потребу да се фондови троше преваходно на програме и уз минималне режијске трошкове у складу са параграфом 15.7;
 - 6.9 избегава да се средства троше превише уситњено или на спорадичне активности;
 - 6.10 промовише родну равноправност
 - 6.11 промовише партиципацију различитих социјалних група, како је наглашено у члану 7 Конвенције, у креирању, продукцији, дисеминацији, дистрибуцији и уживању различитих културних израза;

⁵ Потписнице Унеско Конвенције о заштити и промовисању разноликости културних израза 2005, који су признати од стране УНЦТАД (UNCTAD) као економије у развоју, економије у транзицији и најмање развијене земље

6.12 буде комплементарно са другим међународним фондовима који покривају сличне области, али не угрожавајући могућности Фонда да обезбеди финансирање пројеката који су већ примили или би могли примити финансијску помоћ од неке треће стране.

Поља активности

7. Средства ће бити додељена
 - 7.1. За програме/пројекте који:
 - 7.1.1 уводе и/или развијају политике и стратегије које имају директан утицај на стварање, производњу, дистрибуцију, као и приступ разноликости културних добара, услуга и активности;
 - 7.1.2 јачају одговарајућу институционалну инфраструктуру⁶, укључујући и стручне капацитете и организационе структуре, који се сматрају неопходним да се подржи одржив локални и регионални културних индустрија и тржишта у земљама у развоју;
 - 7.2 За партиципативну помоћ, у границама финансирања о којима одлуку доноси Комитет. Ова помоћ може да покрије:
 - 7.2.1 трошкове учешћа јавних или приватних организација или појединаца из земаља у развоју позваних од стране Комитета на консултативне састанке о конкретним питањима о усаглашености са чланом 23.7 Конвенције;
 - 7.2.2 трошкове учешћа на састанцима органа Конвенције експерата влада најмање развијених земаља које су чланице Комитета, и то на њихов захтев. Захтеви морају стићи у Секретаријат Конвенције најмање два месеца пре сваке седнице Комитета или Конференције Страна потписница;
 - 7.2.3 евалуацију пројеката од стране Експертске комисије, установљене од стране Комитета, и то пре њиховог подношења на разматрање Комитету. Средства такође могу бити издвојена за Састанак између Секретаријата и чланова Експертске комисије, сваке друге године у Паризу;
8. Пројекти који имају за циљ покривање дефицита, отплату дуга или плаћање камата, који се односе искључиво на производњу културних израза или на трошкове одржавања текућих активности, неће имати право на помоћ од стране Фонда.
9. На свакој седници, на основу расположивих средстава на специјалном рачуну, Комитет ће усвојити буџет за сваку од горе поменутих врста помоћи.

Корисници

10. Овлашћени да користе услуге Фонда су:
 - 10.1. За пројекте:
 - 10.1.1 све земље у развоју које су потписнице Конвенције
 - 10.1.2 невладине организације (НВО) из земаља у развоју, које су Потписнице Конвенције, а које задовољавају дефиницију цивилног друштва и критеријуме којима се регулише присуство њихових представника на састанцима органа Конвенције, у складу са оперативним смерницама које се односе на улогу и учешће цивилног друштва;
 - 10.1.3 међународне невладине организације (МНВО), које задовољавају дефиницију цивилног друштва и критеријуме којима се регулише присуство њихових представника на састанцима органа Конвенција, у складу са оперативним смерницама које се односе на улогу и учешће цивилног друштва;
 - 10.1.4 микро, мала и средња предузећа из приватног сектора, активна у области културе земаља у развоју које су потписнице Конвенције, до границе расположивих средстава на основу доприноса обезбеђених од стране приватног сектора, у потпуности усклађених са домаћим законима заинтересоване стране;
 - 10.2. За партиципативну помоћ:
 - 10.2.1 јавне или приватне организације или појединци из земаља у развоју, у складу са чланом 23.7 Конвенције;

⁶ Под институционалном инфраструктуром треба схватити било коју јавну, колективну и стручну организациону структуру (искључујући радни простор и опрему, физичку конструкцију или реконструкцију објеката), капацитете као и законодавне (правна) и административне одредбе, које се сматрају неопходним за спровођење политика

- 10.2.2 владини експерти из најмање развијених земаља, које су чланице Комитета;
- 10.3 Како би се избегао било какав сукоб интереса, Националне комисије и друге организације које учествују у пред-селекционом процесу или процесу одобрењу пројеката који се достављају Секретаријату, не могу бити финансиране од стране Фонда

Финансирање и услова учешћа

11. У погледу финансирања и услова учешћа, у обзир ће бити узето следеће:
- 11.1 максимални износ који се може потраживати од Фонда је 100.000 америчких долара;
 - 11.2 период имплементације пројекта може бити између 12 и 24 месеца;
 - 11.3 Национална комисија или други званични канали, одређени од стране Земаља потписница, могу проследити највише четири апликације по циклусу финансирања, и то највише две за јавне актере Земље потписнице (јавне органе/институције) и највише две за организације цивилног друштва
 - 11.4 свака међународна невладина организација (МНВО) може представити највише две апликације по циклусу финансирања, уз писмену подршку земље кориснице

Пред-селекциони процес на нивоу земље (потписнице)

12. У погледу пред-селекционог процеса на нивоу земаља (потписница), у обзир ће бити узето следеће:
- 12.1 Национална комисија или други званични канали, одређени од стране Земаља потписница, расписују позив за захтеве за финансирање у својим земљама, постављајући рокове који су усклађени са роковима за подношење апликација које одређује Секретаријат;
 - 12.2 Национална комисија или други званични канали, одређени од стране Земаља потписница, формираће комисију за пред-селекциони процес, сачињен од представника Министарства културе и/или других министарстава надлежних за културне индустрије, и чланова организација цивилног друштва специјализованих у области културе, како би извршили процену и избор пројеката који ће бити прослеђени Секретаријату;
 - 12.3 пред-селекциона комисија треба да изврши процену о томе колико су пројекти релевантни, колико су задовољили потребе и приоритете земље, и колико су били предмет договора заинтересованих страна;

Процедура за подношење захтева за финансирање

13. У погледу процедуре за подношење захтева за финансирање, у обзир ће бити узето следеће:
- 13.1 Секретаријат ће расписати позив за захтеве за финансирање у јануару сваке године. Сви захтеви за финансирање биће достављени Секретаријату најкасније до 15. маја. Захтеви пристигли након рока сматраће се неодговарајућим;
 - 13.2 Захтеви за финансирање јавних органа/институција и невладиних организација, достављају се Секретаријату преко Националних комисија или других званичних канала одређених од уговорних страна, као гаранција да су пројекти релевантни и да задовољавају потребе и приоритете земље;
 - 13.3 Захтеви за финансирање међународних невладиних организација подносе се директно Секретаријату уз писмену подршку од стране корисника као доказ да су пројекти релевантни и одговарају потребама и приоритетима корисника. Захтеви за финансирање међународних невладиних организација подносе се на посебном обрасцу и морају да изражавају субрегионални, регионални или међурегионални утицај;
 - 13.4 по пријему захтева, Секретаријат ће обавити техничку процену како би се уверили да су пријаве потпуне, спадају у области интервенције Фонда, и стога имају право на финансирање. По завршетку, Секретаријат ће проследити документацију пројеката који испуњавају услове члановима Експертске комисије на евалуацију.

Формулари захтева за финансирање

- 14. Формулари захтева за финансирање објављени од стране Секретаријата на интернет страни Конвенције 2005 сматраће се и користити као званичан формулар захтева за финансирање;
- 15. Сви захтеви за финансирање ће бити достављени на енглеском или француском језику и садржаваће следеће информације:

- 15.1 основне информације о кориснику укључујући задатке и активности, и биографске податке о члановима ангажованим на пројекту;
- 15.2 кратак резиме пројекта;
- 15.3 кратак преглед пројекта (назив, краткорочно и дугорочно мерљиве циљеве, контекст и процену потреба земље, активности и очекиване резултате, укључујући културни, друштвени и економски утицај, кориснике и партнере);
- 15.4 име и адреса представника организације корисника, који ће сносити финансијску и административну одговорност за реализацију пројекта;
- 15.5 план рада и временски оквир;
- 15.6 мере које промовишу одрживост предложеног пројекта;
- 15.7 детаљан буџет, укључујући ту и износ финансирања који се од Фонда тражи, као и друге изворе финансирања. Само или ко-финансирање се подстиче, колико год је то могуће. Режијски трошкови у вези са пројектом и његовом реализацијом ограничавају се на највише 30% укупног буџета пројекта;
- 15.8 информације које се односе на раније извршене захтеве за финансирање од стране Фонда.

Експертска комисија

16. Од стране Секретаријата Комитету ће на одобрење бити предложена шесточлана Експертска комисија. Одобрење ће се вршити према следећим критеријумима:
 - правичној географској расподели и репрезентативности
 - универзитетска диплома или професионално искуство у области културне политике и/или културних индустрија
 - искуство у евалуацији пројеката
 - професионално искуство у међународној сарадњи
 - велико професионално искуство у једном од Унеско региона
 - родна равноправност
 - одлично знање француског или енглеског језика, и уколико је могуће, добро разумевање других језика
- 16.1 Чланови Експертске комисије имају четворогодишњи мандат. Половина се обнавља сваке друге године како би се обезбедио континуитет рада;
- 16.2 координатор се именује из редова шесточлане Експертске комисије и од стране њених чланова;
- 16.3 Састанак Експертске комисије се организује од стране Секретаријата сваке друге године у Паризу;
- 16.4 Експертска комисија је одговорна за припрему препорука за Комитет ради разматрања и могућег усвајања. Координатор ће бити позван на редовну седницу Комитета када пројекти препоручени од стране Експертске комисије буду разматрани;
- 16.5 Свака пројектна апликација требало би да буде оцењена од стране два стручњака на обрасцима за оцењивање које обезбеђује Секретаријат. Ниједан стручњак не треба да процењује пројекат из његове/њене земље.

Препоруке Експертске комисије

17. Експертска комисија врши процену захтева за финансирање које је примила од Секретаријата, користећи званичне инструменте за евалуацију и узимајући у обзир укупне циљеве Фонда.
 - 17.1 Експертска комисија може препоручити Комитету:
 - 17.1.1 листу пројеката који ће бити финансирани у оквиру расположивих средстава;
 - 17.1.2 само пројекте који добију најмање 75% од максималног броја бодова који се приписују;
 - 17.1.3 само један пројекат по кориснику;
 - 17.1.4 уколико је применљиво, прилагођавање средстава који се потражују за пројекат и активности из Фонда са пратећим објашњењем (објашњењима);
 - 17.2 Секретаријат ће, четири недеље пре седнице Комитета, у електронској форми на интернет ставити на располагање све пројектне фајлове, њихове процене и препоруке извршене од стране Експертске комисије

Одлучивање Комисије

18. Комисија ће размотрити и одобрити пројекте на својој редовној седници.
19. Како би се олакшао процес доношења одлуке од стране Комитета, препоруке Експертске комисије ће бити пропраћене детаљном презентацијом, укључујући:
 - 19.1 кратак резиме пројекта представљен у захтеву;
 - 19.2 потенцијални утицај и очекивани резултати;
 - 19.3 мишљење о износу којим се пројекат финансира из Фонда;
 - 19.4 релевантност/примереност пројекта циљевима Фонда, као и областима интервенције Фонда;
 - 19.5 процена изводљивости предложеног пројекта, значаја и ефикасности његових модалитета извршења, као и очекиваних утицаја структурних, уколико је то могуће;
 - 19.6 анализа одрживости пројекта, одражавање на својину корисника, сагледавање очекиваних дугорочних резултата који превазилазе оквири учинака, као и потенцијала пројекта да изазове структуралне ефекте или успостави мере/створи услове за будуће структуралне ефекте;
 - 19.7 процена користи пројекта
 - 19.8 процена како пројекат узима у обзир родну равноправност

Мониторинг

20. Унеско ће развити системски и на процени ризика базиран мониторинг систем пројеката са адекватним људским и финансијским ресурсима како би идентификовао и третирао изазове пројектне имплементације и обезбедио одрживост пројекта. Овај систем праћења ће бити заснован на краткорочним и дугорочним циљевима и СМАРТ⁷ индикаторима.
21. Све релевантне Унеско теренске канцеларије одредиће тачку контакта за сарадњу са Секретаријатом у циљу обезбеђивања континуираног мониторинга пројеката финансираних од стране Фонда, као и њихову комплементарност и синергију са другим активностима Унеска на нивоу земље. Укључивање Унеско канцеларије треба да олакша успостављање контаката и размену искуства између партнера на пројекту подржаном од стране Фонда и потенцијалних будућих донатора.

Евалуација

22. Евалуација и ревизија Фонда врши се на сваких пет година.
23. Додатно, над сваким програмом/пројектом може бити извршена евалуација ex-post facto на захтев Комитета а у погледу његове ефикасности и остварења његових циљева у односу на потрошена средства. Евалуација финансираних програма/пројеката требало би да прикаже научене лекције, као и утицај ових пројеката на јачање и/или подстицање појаве динамичних културних индустрија у земљама у развоју. Евалуација би требало да буде показни пример како стечено искуство може да користи другим пројектима, у смислу прикупљања и ширења примера најбоље праксе у оквиру платформе знања Конвенције.
24. У складу са финансијским прописима који важе за специјални рачун Фонда, Унеско контролор је одговоран за вођење рачуноводствене евиденције Фонда и подношење на ревизију годишњих рачуна Унесковом екстерном ревизору.

Извештавање

25. Корисник Фонда је обавезан да поднесе описни, аналитички и финансијски извештај Секретаријату о спровођењу програма/пројекта и реализацији очекиваних резултата. Извештај мора бити презентован на званичном формулару за извештај обезбеђен од стране Секретаријата, како би корисник примио последњу исплату. Корисницима који нису поднели извештај и који нису имали последњу уплату неће бити финансирани нови пројекти.

⁷ Специфични, мерљиви, достижни, релевантни и правовремени (енг. Specific, Measurable, Achievable, Relevant and Timed)

ЧЛАН 19 КОНВЕНЦИЈЕ

Оперативне смернице за размену, анализу и ширење информација

Одобрила Конференција Страна потписница на трећем заседању (јун 2011)

Члан 19 – Размена, анализа и ширење информација

1. Стране потписнице су сагласне да размењују информације и деле стручна мишљења о прикупљању података и статистици о разноликости културних израза, као и о примерима најбоље праксе за потребе заштите и унапређења културних израза.
2. Унеско ће олакшавати, помоћу постојећих механизма унутар Секретаријата, прикупљање, анализу и ширење релевантних информација, статистичких података и примера најбоље праксе.
3. Унеско ће такође формирати и ажурирати банку података из разних сектора и владиних, приватних и непрофитних организација које су укључене у сферу културних израза.
4. Да би олакшао сакупљање података, Унеско ће посебну пажњу обратити на јачање капацитета и оснаживање стручних знања Страна потписница које подnose захтев за такву помоћ.
5. Сакупљање информација онако како су идентификоване у овом члану представља допуну информација које су сакупљене по одредбама члана 9.

Општа запажања

1. Оперативне смернице члана 19 дефинишу мере које ће се предузети на међународном нивоу да би се обезбедила размена, анализа и ширење информација, статистичких података и примера најбоље праксе. Оне су комплементарне оперативним смерницама које дефинишу израду и подношење четворогодишњих периодичних извештаја Страна потписница (члан 9).
2. Циљеви члана 19 су:
 - успостављање заједничког оквира за сарадњу Страна потписница у области размене, анализе и ширења информација, статистичких података и примера најбоље праксе, а посебно, када је то могуће, за потребе разраде стандардних индикатора;
 - обезбеђивање релевантности, и у мери у којој је то могуће, упоредивости информација, статистичких података и примера најбоље праксе, који треба да се сакупе, анализирају и проследе;
 - идентификација одговарајућих партнера и механизма за сакупљање, анализу и ширење информација, статистичких података и примера најбоље праксе;
 - јачање неопходног стручног знања, а посебно капацитета за сакупљање информација и података, и њихову анализу.

Улога и одговорности Страна потписница

3. Стране потписнице би требало да се укључе у акције како унутар својих територија тако и у оквирима међународне сарадње, онако како је то наведено даље у тексту.
4. Потписнице се подстичу да оформе инфраструктуру за прикупљање података и информисање на националном нивоу. У те сврхе оне могу тражити међународну помоћ за активности јачања капацитета.
5. Стране потписнице се подстичу да предузму активности у правцу размене, анализе и ширења информација и података на својој територији, употребом информационих и комуникацијских технологија према потреби. Такве активности предузимају се у оквиру отворених и транспарентних процеса, путем или у сарадњи са националним тачкама контакта. Оне би требало да се односе на учешће националних тачака контакта и актера цивилног друштва који су компетентни у тој области. Информације и подаци који се прикупе могу се унети у периодичне четворогодишње извештаје које Стране потписнице подnose по члану 9.1 Конвенције.
6. Активности које предузимају Стране потписнице унутар њихових територија могу се јачати и/или оснаживати иницијативама на међународном, регионалном и подрегионалном нивоу. Стране потписнице се посебно подстичу да:

- (i) удруженим напорима подстичу активности на размени информација и знања на међународном, регионалном и подрегионалном нивоу;
- (ii) промовишу размену значајних примера најбоље праксе у погледу начина и средстава за заштиту и унапређење културних израза;
- (iii) олакшају размену стручних знања у вези са сакупљањем података и разрадом индикатора разноврсности културних израза. Ово може подразумевати подршку размени или менторском раду стручњака, посебно младих стручњака.

Улога и одговорности Секретаријата Унеска

7. Унеско ће а) омогућити сакупљање, анализу и ширење информација, статистичких података и примера најбоље праксе; б) састављати и ажурирати информације о главним јавним, приватним и актерима цивилног друштва компетентним у области културних израза; ц) помоћи у јачању капацитета.
8. Секретаријат Унеска настоји да:
 - формира и одржава базу података о стручњацима који су укључени у имплементацију Конвенције, а посебно да одговори на захтеве за јачање капацитета.
 - промовише међународну размену информација и примера најбоље праксе, између осталог, путем дискусија стручњака на интернет форумима како би се омогућила њихова упоредивост.
 - олакша умрежавање постојећих извора информација из различитих региона и подрегиона у свету, као и да олакша приступ овим изворима.
9. Унеско Институт за статистику (УИС), као глобална и стална институција за сакупљање статистичких података које су на услузи Земљама чланицама, подстиче се да: (i) обавља организовање регионалних радионица за обуку као дела свеопште стратегије јачања капацитета за олакшавање имплементације Оквира за културну статистику, из 2009, (ii) настави свој рад с међународним стручњацима на иновативним методологијама од значаја за Конвенцију. Поред тога, упутства за обуку и приручници за статистичку методологију би се могли радити на више језика и прилагођавати различитим потребама и компетенцијама циљних група на националном, регионалном и међународном нивоу. Активно учешће УИС мреже регионалних саветника за културну статистику и локалних канцеларија Унеска неопходно је у тим случајевима.

Допринос цивилног друштва

10. Актери цивилног друштва требало би да буду укључени, како као они који дају информације и податке, тако и као они који их шире.
11. Организације цивилног друштва из различитих региона света се подстичу да успоставе међусобну сарадњу на међународном, регионалном и подрегионалном нивоу и да информишу Секретаријат о својим активностима.

МЕРЕ ЗА ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ ВИДЉИВОСТИ И ПРОМОЦИЈУ КОНВЕНЦИЈЕ

Оперативне смернице за мере којима се обезбеђује видљивост и промоција Конвенције

Одобрила Конференција Страна потписница на трећем заседању (јун 2011)

Општа питања

1. Да би се обезбедила делотворна имплементација Конвенције, Стране потписнице се подстичу, свим одговарајућим средствима, да предузму неопходне мере у правцу повећања видљивости и промоције Конвенције на националном, регионалном и међународном нивоу, узимајући конкретније у обзир циљеве и принципе Конвенције (чланови 1 и 2)
2. У те сврхе, мобилизација и сарадња са свим интересним странама, наиме са Странама потписницама, цивилним друштвом, укључујући и друге стручњаке и раднике из домена културе, као и са јавним и приватним сектором, од суштинске је важности.

3. Активности предузете у вези са видљивошћу и промоцијом Конвенције у блиској су вези са онима које се односе на прикупљање средстава за Међународни фонд за културну разноликост (ИФЦД у даљем тексту Фонд), који функционише само на бази добровољних прилога, и са онима које су из домена стратегије за подстицање ратификација.

Мере које предузимају Стране потписнице у правцу обезбеђења видљивости и промоције Конвенције

На националном нивоу

4. Стране се подстичу да развијају и усвајају мере којима се обезбеђује видљивост и промоција Конвенције на њиховој територији. Овакве мере укључују, али се не ограничавају на:
 - 4.1 информисање и мобилисање доносилаца политичких одлука и лидера у креирању мишљења у различитим секторима, цивилном друштву и Националним комисијама, и подстицање њихове међусобне координације са циљем да се оснажи међуинституционална кооперацију и дијалог;
 - 4.2 подршку осмишљавању и имплементацији иницијатива јавног и приватног сектора као и цивилног друштва које су усмерене на промоцију и подизању свести о разноликости културних израза;
 - 4.3 успостављање и оснаживање координационих структура које су посвећене Конвенцији да би се истакла важност локалне и националне политике у сфери културних израза и развоја културних индустрија;
 - 4.4 подстицање и јачање медијских кампања у циљу ширења принципа и циљева Конвенције;
 - 4.5 олакшавање доступности инструмената комуникације у вези са Конвенцијом и њеној свеопштој доступности и расположивости на интернету;
 - 4.6 подршку организовању семинара, радионица и јавних форума о разноликости културних израза, као и подршку изложбама, фестивалима и посвећеним данима, конкретно, Међународном дану културне разноликости, ради дијалога и развоја, који се обележава 21. маја;
 - 4.7 спровођење едукативних активности кроз развој циљаних програма, посебно оних који су усмерени на омладину, да би се олакшало разумевање Конвенције;
 - 4.8 спровођење активности које су намењене подизању свести код младих стручњака из области културе у погледу тема којима се Конвенција бави.

На регионалном и међународном нивоу

5. Мере које су Стране потписнице усвојиле на националном нивоу у циљу обезбеђења видљивости и промоције Конвенције могу бити увршћене иницијативама на билатералном, регионалном и међународном нивоу.

Стране потписнице се, уз подршку Секретаријата и локалних представништава, посебно подстичу да:

- 5.1 развијају и деле инструменте комуникације који су релевантни за обезбеђивање видљивости и промоције Конвенције и организују манифестације међу земљама истог региона (на пример Фестивал културне разноликости који је Унеско одржао током недеље у којој пада 21. мај);
- 5.2 да публикују пројекте и активности које подржава Фонд;
- 5.3 да подижу свест међувладиних и невладиних организација, које имају интересовања и баве се активностима у областима у оквиру Конвенције и да се, уколико је погодно, заједнички спроводе такве активности.

Допринос цивилног друштва

6. У светлу члана 11 Конвенције који се односи на учествовање цивилног друштва и у складу са оперативним смерницама, цивилно друштво се подстиче да допринесе обезбеђивању видљивости и промоцији Конвенције тако што ће се бавити подизањем свести, сарадњом и спроводити заједничке активности са интересним странама.
7. У те сврхе, залагања цивилног друштва могу да обухвате, али не и да се ограниче на:
 - 7.1 организовање семинара, радионица и форума на сваком нивоу, посебно у професионалним организацијама из културе које представљају уметнике и друге који су укључени у процес

- креирања, производње и ширења/дистрибуције културних израза, као и учествовање на националним, регионалним и међународним конференцијама о Конвенцији;
- 7.2 развијање и публикување инструмената информисања да би се олакшало разумевање Конвенције;
 - 7.3 ширење информација интересним странама (путем националних медија, веб сајтова и билтена);
 - 7.4 изградњу партнерстава са надлежним министарствима, Националним комисијама, универзитетима и истраживачким институтима за потребе организовања семинара усмерених на истраживања и обуке о Конвенцији.

Улога Секретаријата Унеска

8. Како би помогао Комитету да побољша видљивост и негује промоцију Конвенције, Секретаријат Унеска ће, без ограничења, спроводити следеће:
 - 8.1 сакупљати, делити и дистрибуирати информације о заштити и унапређењу разноликости културних израза и олакшати размену информација између Страна потписница, невладиних организација, стручњака/професионалаца из културе и цивилног друштва;
 - 8.2 развијати инструменте за ширење кључних порука Конвенције међу различитим аудиторијумима и дистрибуирати информације које се тичу њене имплементације. Ови инструменти ће се развијати на такав начин да ће олакшати касније преводе на више других језика;
 - 8.3 олакшавати организовање радионица, семинара или конференција ради подизања свести о Конвенцији;
 - 8.4 истицати важност Конвенције на међународним прославама као што су Међународни дан културне разноликости, ради дијалога и развоја;
 - 8.5 публикувати пројекте и активности које се спровode у оквирима Фонда.

Координација и праћење (*follow-up*) мера којима се обезбеђује видљивост и промоција Конвенције

9. Стране потписнице се подстичу да, преко утврђених тачака контакта (чланови 9 и 28 Конвенције), или Националних комисија, имплементирају и надгледају активности којима се промовише Конвенција, да међусобно размењују информације и примере најбоље праксе и да своје напоре координирају на међународном нивоу.

Оперативне смернице на више језика (енглеском, француском, шпанском, руском, кинеском и арапском) доступне су на интернет страни:

<http://www.unesco.org/new/en/culture/themes/cultural-diversity/cultural-expressions/the-convention/operational-guidelines/>

Текст Конвенције на више језика (енглеском, француском, шпанском, руском, кинеском и арапском) доступан је на интернет страни:

<http://www.unesco.org/new/en/culture/themes/cultural-diversity/diversity-of-cultural-expressions/the-convention/convention-text/>

ЗАВОД ЗА ПРОУЧАВАЊЕ КУЛТУРНОГ РАЗВИТКА –
УСТАНОВА КУЛТУРЕ ОД НАЦИОНАЛНОГ ЗНАЧАЈА
МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ И ИНФОРМИСАЊА

За издавача:

Марина Лукић-Цветић

Уреднички концепт:

Ивана Зечевић, Асја Драча Мунтеан, Бојана Субашић, Маријана Миланков

Дизајн и прелом:

Растко Шурдић, Миленко Слишковић, Зорица Ненадовић

Штампа:

Цицеропринт

Тираж:

300

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

316.722(094.2)
008(094.2)

КОНВЕНЦИЈА о заштити и унапређењу
разноликости културних израза / [уређивачи Ивана Зечевић ... и
др.]. - Београд : Завод за проучавање културног развитка, 2013
(Београд : Cicero print). - 55 стр. ; 30 cm

Тираж 300. - Напомене уз текст.

ISBN 978-86-81529-50-8

а) Конвенција о заштити и унапређењу
разноликости културних израза

COBISS.SR-ID 204069900